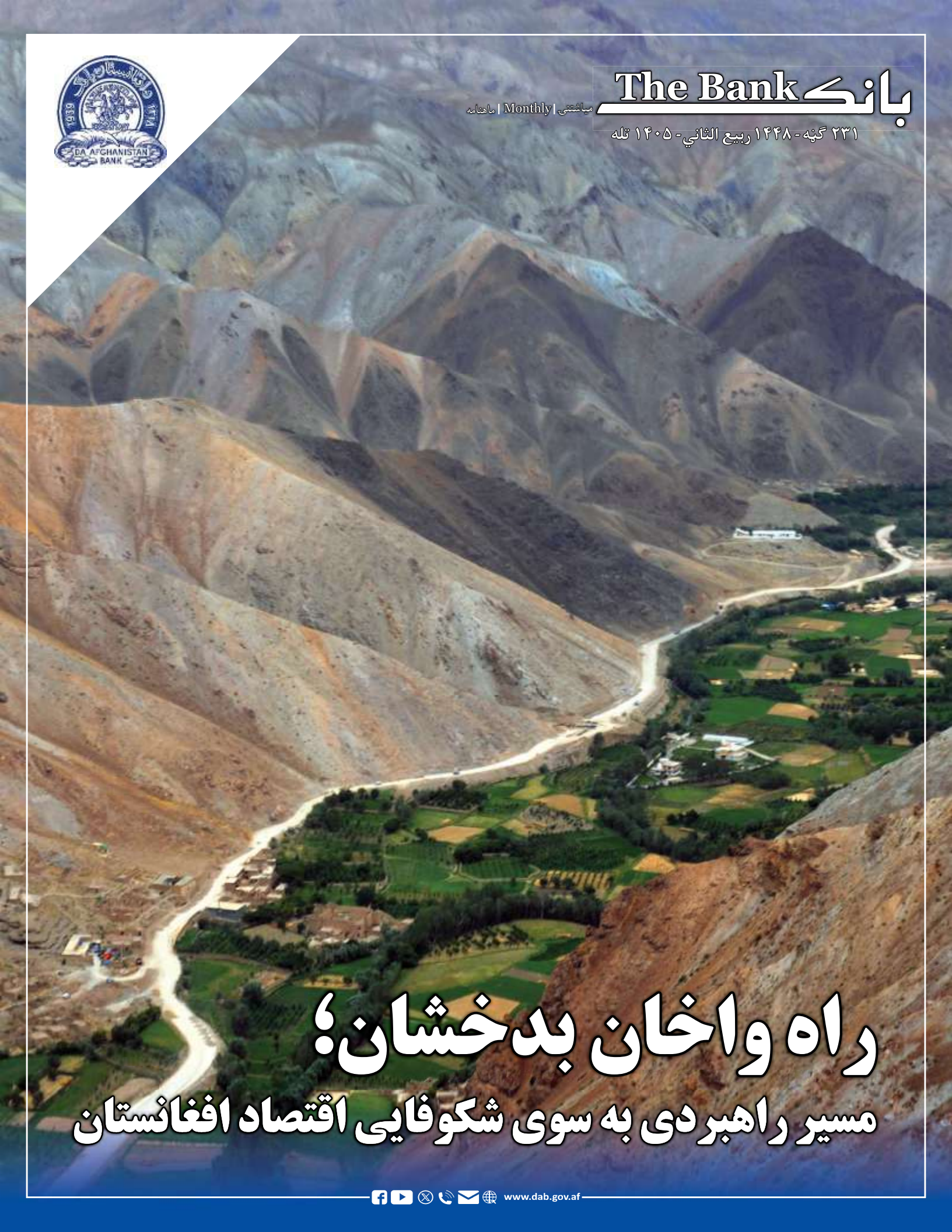
بانک The Bank
میاشتنی | Monthly | ماهنامه
۲۳۱ گڼه - ۱۴۴۸ ربیع الثاني - ۱۴۰۵ تله

راه واخان بدخشان؛
مسیر راهبردی به سوی شکوفایی اقتصاد افغانستان

www.dab.gov.af

د مندرسو بانکنوټونو بېلګې

هغه بانکنوټونه چې لاندې ذکر شوې ځانګړتیاوې ولري، مندرس بانکنوټونه ګڼل کیږي او د بدلېدو وړ دي:

۱– هغه بانکنوټونه چې د کاروني له امله يې ظاهري بڼه تر ډېره حده بدله شوې وي.

۲– هغه بانکنوټونه چې يوه برخه يې ځيرې شوې وي.

۳– هغه بانکنوټونه چې زيات ليکل پرې شوي وي چې له امله يې د بانکنوټ ظاهري بڼه بدله شوې وي.

۴– هغه بانکنوټونه چې امنيتي نښې يې په بشپړه توګه له منځه تللې وي خو اصليت يې د پېژندلو وړ وي.

۵– هغه بانکنوټونه چې د زياتې استفادې له امله ډېر زاړه / مړاوي شوي وي او د نوټ شمېرنې په ماشينونو کې د شمېر لوړ نه وي.

۶– هغه بانکنوټونه چې ډېرې ځيرې شوې برخې ولري او په ډېرو برخو يې سکاشټيپ لګيدلی وي.

ګران هېوادوال کولای شي چې په مرکز او ولايتونو کې دا ډول بانکنوټونه د افغانستان بانک او د ټولو سوداګريزو بانکونو نمايندګيو ته وسپاري او په بدل کې يې سالم بانکنوټونه ترلاسه کړي.

له ستونزو سره د مخ کېدو په صورت کې تاسو کولای شئ چې خپل شکايت مو د info@dab.gov.af او customer.protection@dab.gov.af برېښنالیکونو، د ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ او ۰۲۰۲۱۰۴۱۴۶ ټلیفون شمېرو او يا د ۹۳۷۹۸۷۰۳۷۵۵+ وټس اپ شمېرې له لارې د افغانستان بانک د مالي پېرېدونکو د حقونو له برخې سره شريک کړئ. ستاسو شکايت ته ژر تر ژره رسېدنه کېږي.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على

سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

کتنپلاوی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سرلیکوال: شفیق الله بارز

- د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه ترسره شوه ۱
- تفاهم‌نامه همکاری میان د افغانستان بانک و ای سی جی ایف به امضا رسید ۲
- راه واخان بدخشان؛ مسیر راهبردی به سوی شکوفایی اقتصاد افغانستان ۳
- په اقتصادي پرمختګ او سوکالۍ کې د پیاوړي پولي واحد رول ۶
- چرا برنامه‌ریزی بهتر بودجه برای حل بحران آب ضروری است؟ ۱۲
- په ناڅرګندو اقتصادي شرایطو کې د مرکزي بانکونو د اړیکو بیاکتنه ۱۵
- درس های از پنج کشور: چگونه میتوان ایجاد فرصتهای شغلی را پایدار ساخت؟ ۱۸
- نقش و مسئولیت های بانکهای مرکزی در حل و فصل بحران های اقتصادی ۲۲
- اقتصادي خبرونه ۲۵
- The Role of Macroeconomic Stability and Strong Institutions in ... ۳۱

مسئول مدیر: انور الله حیات

خبریالان: سید خالد خالقیار او عبدالقیوم عالم

ډیزاین: خالد احمد فیضي

فوټوژورنالیست: زیرک ملیا

د وېش مسئول: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمیر: ۱۲۰۰ ټوکه

کال: نولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

ټلیفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

ویب پاڼه: www.dab.gov.af

۲۳۱

د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه ترسره شوه

د ۱۴۴۸ هـ.ق کال د ربیع الثاني ۱۷مه – د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه د دې بانک د لومړي مرستیال، ښاغلي صدیق الله خالد په مشرۍ، چې په ورته وخت کې د افغانستان بانک د عالي شورا مرستیال هم دی، ترسره شوه. په دې غونډه کې د هېواد د پولي سیاستونو، د بانکي سکتور د وضعیت، د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا، د بربښنایي بانکوالۍ د ودې او مالي خدمتونو ته د خلکو د لاسرسي د پراخولو په اړه هر اړخیزې پرېکړې او بحثونه وشول.

غونډه د افغانستان بانک د لومړي مرستیال، ښاغلي صدیق الله خالد په پرانیستونکي وینا پیل شوه. نومورې د خپلو خبرو په ترڅ کې د اغېزناکو پولي سیاستونو پر پلي کولو، د بانکي سکتور د اوسني وضعیت پر ارزونه، د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا لپاره پر روانو هڅو، د بربښنایي بانکوالۍ پر ودې او مالي خدمتونو ته د خلکو د لاسرسي پر پراخولو ټینګار وکړ.

ښاغلي صدیق الله خالد د افغانۍ د ارزښت او ثبات په اړه وویل چې افغانۍ د تېر کال په اوږدو کې د نړیوالو اقتصادي کړکیچونو سره سره د سیمې او نړۍ د ډېرو اسعارو په پرتله خپل ثبات ساتلی دی. د نومورې په وینا، دغه پرمختګ د افغانستان بانک د اغېزناکو، سنجول شویو او هدفمندو پولي سیاستونو د تطبیق څرګند ثبوت دی.

نومورې همداراز د بانکي سکتور د وضعیت په اړه څرګنده کړه چې په روان کال کې په بانکونو کې د خلکو د امانتونو کچه لوړه شوې او په دې سکتور کې د پام وړ پرمختګونه رامنځته شوي دي. د نومورې په وینا، دغه پرمختګونه د بانکي سکتور د پیاوړتیا، ثبات او د خلکو د باور د زیاتوالي څرګندونه کوي.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک د بېلابېلو سکتوري آمریتونو لەخوا د ۱۴۰۵ لمریز کال په تېرو میاشتو کې د ترسره شویو فعالیتونو راپورونه وړاندې شول. په دغو راپورونو کې د پولي سیاستونو د تطبیق، د بانکي او غیربانکي مالي سکتور د پیاوړتیا، د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا، د اداینو سیستم د پرمختګ او نورو اړوندو برخو لاسته راوړنې، وړاندیزونه او شته ننګونې په هر اړخیز ډول وڅېړل شوي.

همداراز، د روان ۱۴۰۵ لمریز کال د کاري پلانونو او راتلونکو پروګرامونو په اړه بحثونه وشول او د چارو د لا اغېزناک پرمختګ، د کاري بهیرونو د ښه والي او ټاکل شویو موخو ته د رسېدو په موخه د نظرونو او وړاندیزونو تبادله ترسره شوه.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک عالي شورا د دې بانک د پرېکړو تر ټولو لوړه واکمنه مرجع ده، چې په کال کې څلور ځله غونډې کوي. دغه شورا د پولي سیاستونو، بانکي سکتور او مالي نظام اړوند مهمې موضوعګانې ارزوي او د هېواد د پولي او مالي ثبات د ټینګښت لپاره بنسټیزې پرېکړې کوي.

تفاهم‌نامه همکاری میان د افغانستان بانک و ای سی جی ایف به امضا رسید

۱۴ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸ - تفاهم‌نامه همکاری میان د افغانستان بانک و مؤسسه بین‌المللی بنیاد اعتباری افغانستان طی نشستی در تالار شورای عالی د افغانستان بانک، به امضا رسید.

محترم صدیق‌الله خالد، معاون اول د افغانستان بانک، حین امضای این تفاهم نامه گفت که از طریق چنین تفاهم‌نامه‌ها، زمینه ارائه خدمات مالی اسلامی مناسب و متنوع برای شهروندان فراهم می‌شود و فرصت دسترسی به منابع مالی در بخش تمویل تشبثات خُرد، کوچک و متوسط گسترش می‌یابد.

معاون اول د افغانستان بانک افزود که بر اساس این تفاهم‌نامه، در مراحل نخست حمایت‌های تخنیکی و مسلکی برای بانک‌ها و مؤسسات مالی فراهم خواهد شد. همچنان، در این مرحله از سوی مؤسسه یادشده به پنج بانک و یک مؤسسه تمویلات کوچک، کمک‌های بلاعوض به ارزش حدود یک میلیون دالر امریکایی ارائه خواهد شد تا در بخش تمویل تشبثات خُرد، کوچک و متوسط مورد استفاده قرار گیرد و این روند ادامه خواهد داشت.

به گفته وی در مراحل بعدی، تمام بانک‌ها و مؤسسات تمویلی که شرایط تعیین‌شده را تکمیل کنند، از این کمک‌ها و تسهیلات مرتبط مستفید خواهند شد و شهروندان عودت‌کننده‌ای که پیش از این در کشورهای دیگر زندگی مهاجرت را سپری کرده‌اند، در زمینه ایجاد کاروبارهای کوچک و فراهم‌سازی تسهیلات برای تمویل آنان نیز توجه صورت خواهد گرفت.

معاون اول د افغانستان بانک گفت که سکتور بانکی و مالی کشور در این اواخر شاهد رشد قابل ملاحظه‌ای بوده است و د افغانستان بانک تلاش می‌کند تا برای شهروندان کشور فرصت‌های مناسب تمویل را فراهم کند تا از یک‌سو زمینه توسعه فعالیت‌های اقتصادی و از سوی دیگر زمینه ایجاد فرصت‌های کاری فراهم شود. وی افزود که تلاش می‌شود این‌گونه خدمات مالی به تمام مناطق کشور برسد و شهروندان در مناطق مختلف از این تسهیلات مستفید شوند.

بر اساس این تفاهم‌نامه، همکاری‌های مشترک در بخش‌های تقویت سکتور مالی، گسترش دسترسی تشبثات خُرد، کوچک، متوسط و بزرگ به منابع مالی، توسعه خدمات مالی اسلامی و ارتقای ظرفیت مؤسسات مالی صورت خواهد گرفت. همچنان همکاری های تخنیکی و مسلکی، برنامه‌های آموزشی و فرصت‌های لازم برای ارتقای ظرفیت مؤسسات مالی فراهم خواهد شد.

در این تفاهم‌نامه، بر گسترش همکاری‌ها در زمینه تقویت شفافیت، پاسخ‌گویی و اداره سالم در سکتور مالی و نیز ارتقای مؤثریت میکانیزم‌های تضمینی مبتنی بر محصولات مالی اسلامی تأکید شده است.

در این نشست، رئیس هیئت اُمنا مؤسسه یادشده، محترم راجر توماس پیلتر، نیز سخنرانی کرد و از امضای این تفاهم‌نامه ابراز خرسندی نمود. وی بر اهمیت تداوم و گسترش همکاری‌ها میان د افغانستان بانک و ای سی جی ایف تأکید کرده گفت که آنان به گسترش همکاری‌ها در بخش‌های مرتبط متعهد هستند.

شایان ذکر است که هدف از این تفاهم‌نامه، ایجاد یک چارچوب منظم برای همکاری میان دو طرف در زمینه تقویت سکتور مالی افغانستان، گسترش دسترسی به خدمات مالی اسلامی و فراهم‌سازی منابع مالی برای تمویل تشبثات خرد، کوچک و متوسط در کشور می‌باشد.

راه واخان بدخشان؛
مسیر راهبردی به سوی شکوفایی اقتصاد افغانستان

گامی تاریخی در راستای اتصال منطقوی، گسترش تجارت و بهره برداری از موقعیت ستراتژیک کشور!

افغانستان، سرزمین باستانی و پرافتخار ما، از دیرزمان به دلیل موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد جایگاه ستراتژیک خود، به عنوان قلب آسیا شناخته شده است. این کشور در نقطهٔ اتصال آسیای مرکزی و جنوبی و در مسیر پیوند بخش هایی از شرق و غرب آسیا قرار داشته و در طول تاریخ نقش مهمی در تبادل کالا، فرهنگ و تمدن ها ایفا نموده است. این موقعیت ارزشمند، در صورت بهره برداری مؤثر و ایجاد زیربنا های معیاری، می تواند به یکی از دریچه های اساسی رشد اقتصادی، گسترش تجارت و تحکیم جایگاه افغانستان در منطقه تبدیل گردد.

در سال های اخیر، آغاز و تطبیق پروژه‌های بزرگ اقتصادی و زیربنایی، از جمله کانال قوش تپه، پروژه انتقال گاز تاپی، استخراج معادن و منابع نفتی، سرمایه گذاری در بخش تولید انرژی، بازسازی شاهراه سالنگ، احداث سرک دوم کابل جلال‌آباد، چشم انداز تازه ای برای توسعهٔ اقتصادی کشور ایجاد نموده است. این پروژه ها افزون بر فراهم سازی

فرصت‌های شغلی، می توانند زمینه ساز رونق تولیدات داخلی، گسترش تجارت و افزایش عواید ملی گردند. در همین راستا، احداث راه واخان در ولایت بدخشان، یکی از گام های مهم در جهت استفاده از ظرفیت های جغرافیایی و ترانزیتی افغانستان به شمار می رود.

به تاریخ ۱۲ میزان سال ۱۴۰۵ هجری خورشیدی، سرک واخان در ولایت بدخشان، با حضور شماری از اعضای کابینه و هیئت عالی رتبهٔ امارت اسلامی افغانستان افتتاح گردید. این مسیر با هدف فراهم سازی زمینهٔ اتصال زمینی افغانستان با جمهوری مردم چین احداث شده و از نگاه اقتصادی و ستراتژیک دارای اهمیت ویژه‌ای است.

بر بنیاد گزارش های وزارت احیا و انکشاف دهات، این سرک به طول ۱۲۱ کیلومتر، با هزینهٔ حدود ۳٦۵ میلیون افغانی از بودجهٔ داخلی کشور، به شکل جغل اندازی شده ساخته شده است. همچنان در جریان تطبیق پروژه، چهار پل بزرگ، ٦٦ پلچک و حدود ۳۱۰۰ متر دیوار استنادی احداث گردیده است. تطبیق این پروژه در شرایط دشوار کوهستانی و اقلیمی واخان، گامی قابل توجه در راستای گسترش زیربناهای مواصلاتی کشور محسوب می شود.

دهلیز واخان در شمال شرق افغانستان موقعیت داشته و در میان کشورهای تاجیکستان و پاکستان امتداد یافته و در شرق به مرز چین می رسد. این موقعیت منحصربه فرد، افغانستان را از ظرفیت ارزشمندی برای ایجاد ارتباط مستقیم زمینی با یکی از بزرگ ترین اقتصادهای جهان برخوردار ساخته است.

واخان؛ از مسیر تاریخی کاروان‌ها تا شاهراه تجارت نوین

اهمیت واخان تنها به تحولات امروزی محدود نمی شود؛ بلکه این منطقه در طول تاریخ، یکی از مسیرهای ارتباطی میان بدخشان، آسیای مرکزی و سرزمین های غربی چین بوده است که در تاریخ از آن بنام راه ابریشم نیز یاد آوری شده و در گذشته ها کاروان های تجارتی به صورت قافله با استفاده از غژ گاوها و دیگر حیوانات، اموال تجارتی شان را انتقال می دادند.

اکنون با توسعهٔ وسایل ترانسپورتی و افزایش نیاز کشورهای منطقه به مسیرهای متنوع تجارتی، فرصت آن فراهم شده است تا این گذرگاه تاریخی بار دیگر جایگاه خود را در مناسبات اقتصادی منطقه بازیابد.

فرصت‌های اقتصادی و اهمیت ستراتژیک راه واخان

اتصال زمینی افغانستان به چین از طریق واخان می تواند فرصت‌های گسترده ای را در بخش‌های تجارت، ترانزیت و سرمایه گذاری ایجاد نماید. دسترسی مستقیم تاجران افغان به بازارهای بزرگ چین، تسهیل واردات و صادرات، کاهش وابستگی به مسیرهای محدود تجارتی و توسعهٔ خدمات ترانسپورتی و لوژستیکی، از مهم ترین ظرفیت های این مسیر به شمار می روند، با باز شدن راه واخان نیاز است تا در این مرز نمایندگی گمرکات ایجاد گردد .

از سوی دیگر، در صورت اتصال این راه به شبکه های ترانزیتی منطقه، افغانستان می تواند در انتقال کالا میان چین، آسیای مرکزی و جنوبی نقش مؤثرتری ایفا نموده و از طریق عواید گمرکی،توسعه خدمات بانکی، خدمات ترانزیتی و جذب سرمایه گذاری، منابع جدید عواید برای اقتصاد ملی

فراهم سازد.

اهمیت این پروژه تنها بـه تـجـارت بـیـن‌المـلـلـی خـلاصـه نمی‌شود؛ بلکه برای باشندگان مناطق دورافـتـادۀ واخـان و پامیر نیز دستاوردهای ارزشمندی خواهد داشت. بهبود رفت و آمد، دسترسی آسان تر به خدمات صحی و آموزشـی، رونـق بازارهای محلی و ایجاد فرصـت هـای شـغـلـی، از مـزایـای اجتماعی و اقتصادی آن محسوب می گردد. افزون بـر ایـن، طبیعت کم نظیر و جاذبه های تاریخی واخان می تـوانـد بـا بهبود زیربناها، زمینۀ رشد صنعت گردشگری را نـیـز فـراهـم سازد.

چالش‌ها و مشکلات مسیر واخان

با وجود فرصت های ارزشمند اقتصادی، تبدیل راه واخان بـه یک دهلیز فعال تجارتی و ترانزیتی نیازمند برنامه ریزی دقیق و سرمایه گذاری دوامدار است. شرایط دشوار جـغـرافـیـایـی، ارتفاعات بلند، سرمای شدید و احتمال برف کوچ ها، از جمله چالش‌هایی هستند که احداث و حفظ و مراقبت این مسیر را دشوار می‌سازند.

همچنان، برای بهره برداری تجارتی از این راه، تنـهـا احـداث سرک کافی نیست؛ بلکه ایجاد تأسیسات معیاری گمـرکـی و مرزی، شبکه های مخابراتی، مراکز لـوژسـتـیـکـی، تـوسـعـۀ جاده‌های معیاری و عـقـد تـوافـق نـامـه هـای لازم مـیـان افغانستان و چین ضروری می باشـد. حـفـاظـت از مـحـیـط زیست و توجه به زندگی باشندگان بومی نیز باید از اولـویـت های برنامه‌های توسعوی این منطقه باشد. بنابراین، موفقیـت این طرح در گرو همکاری‌های منظم منطقـه ای، مـدیـریـت سالم، جلب سرمایه گذاری و تطبیق یـک سـتـراتـژی جـامـع اقتصادی و ترانزیتی خواهد بود.

اگر این فرصت تاریخی با تدبیر، برنامـه ریـزی هـدفـمـنـد و سرمایه گذاری پایدار همراه گردد، واخان می تـوانـد از یـک گذرگاه دشوار کوهستانی به دروازۀ مهم برای تجارت، اتصـال منطقه ای و شکوفایی اقتصاد افغانستان مبدل شـود؛ دروازه ای که آیندۀ آن با توسعۀ اقتصادی و رفاه مردم کشور پـیـونـد خواهد خورد.

نویسنده زیرک ملیا، فوتو ژورنالیست د افغانستان بانک

منابع:

۱- https://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%88%D8%A7%D8%AE%D8%A7%D9%86

۲- https://www.bbc.com/dari/articles/cqwy79pzd2epo

په اقتصادي پرمختګ او سوکالۍ کې د پیاوړي پولي واحد رول

پیسې د اقتصادي فعالیتونو د تنظیم او پرمختګ بنسټیز عنصر ګڼل کېږي. د وګړو، کورنیو، سوداګریزو بنسټونو او دولتونو ترمنځ د توکو او خدمتونو د تبادلې ډېره برخه د پیسو له لارې ترسره کېږي، چې له امله یې اقتصادي راکړه ورکړه آسانه، چټکه او مؤثره شوې ده. که پیسې موجودې نه وای، نو د مبادلې دوديز سیستم بارټر یا د توکو په توکو سره تبادله به لا هم د اقتصادي معاملو بنسټ وای، چې دې چارې به د اقتصادي فعالیتونو د پراختیا او موثریت پر وړاندې لوی خنډونه رامنځته کول. همدا لامل دی چې پیسې د معاصر اقتصاد د وینې جریان بلل کېږي او د تولید، مصرف، پانګونې او سوداګرۍ د دوام لپاره ارزښت لري. په اوسنۍ نړۍ کې چې اقتصادونه له یو بل سره نږدې تړلي او مالي بازارونه ورځ تر بلې پراخېږي، د پیسو رول یوازې د تبادلې تر وسیلې پورې محدود نه دی. پیسې د اقتصادي پالیسیو د پلي کولو، د پانګونې د هڅونې، د شتمنیو د ارزونې او د مالي سرچینو د وېش مهمه وسیله هم ده. د اقتصادي پراختیا ډېرې پروګرامونه، سوداګریزې پروژې او پراختیایي نوښتونه د مالي سرچینو او پیسو پر بنسټ عملي کېږي. له همدې امله د پیسو مؤثر مدیریت او ارزښت ساتنه د هر هېواد د اقتصادي ثبات او دوامداره پرمختګ لپاره اساسي اړتیا بلل کېږي.

د پیسو تر ټولو مهمه دنده دا ده ترڅو د توکو او خدمتونو د تبادلې لپاره یوه ګډه او د منلو وړ وسیله برابره کړي. د پیسو د شتون له امله ولس او ادارې کولای شي خپلې اقتصادي اړتیاوې په آسانۍ سره پوره کړي او د راکړې ورکړې بهیر له پیچلتیاوو او ستونزو پرته ترسره کړي. د همدې ځانګړتیا له امله پیسې د بازارونو د فعالیت، سوداګرۍ د پراختیا او د اقتصادي تعاملاتو د آسانولو په برخه کې ډېر اهمیت لري. له بلې خوا، پیسې یوازې د تبادلې وسیله نه ده، بلکې د

عامه باور یو مهم سمبول هم ګڼل کېږي. د یوه هېواد د پولي واحد ارزښت تر ډېره د خلکو، سوداګرو او مالي بنسټونو له باور سره تړاو لري. کله چې خلک ډاډ ترلاسه کړي چې د دوی پیسې به خپل ارزښت وساتي او د ورځنیو معاملو لپاره به د منلو وړ وي، نو پر مالي نظام او اقتصادي چاپېریال یې اعتماد پیاوړی کېږي. برعکس، که پر پیسو او مالي نظام باور کمزوری شي، اقتصادي فعالیتونه اغېزمنېږي، پانګونه راکمېږي او مالي ثبات له ګواښ سره مخ کېږي. له همدې امله د پولي واحد پر وړاندې د عامه باور ساتل د مرکزي بانکونو له مهمو مسئولیتونو څخه ګڼل کېږي او د پولي ثبات د ټینګښت په برخه کې خورا مهم رول لوبوي.

پولي ثبات د هر هېواد د اقتصادي هوساینې او دوامدارې ودې له اساسي شرطونو څخه دی. کله چې د پیسو ارزښت په نسبي ډول ثابت وي او د بیو عمومي کچه له سختو نوساناتو څخه خوندي پاتې شي، کورنۍ کولای شي خپلې اقتصادي پرېکړې په ډاډمنه فضا کې ترسره کړي. د پولي ثبات په شتون کې د توکو د پېر ځواک تر ډېره ساتل کېږي، سپماوې خپل ارزښت له لاسه نه ورکوي او د ورځنیو اړتیاوو د پوره کولو وړتیا پیاوړې پاتې کېږي. دا وضعیت د کورنیو د اقتصادي خوندیتوب او ټولنیزې هوساینې په تأمین کې مهم رول لوبوي. له اقتصادي پلوه، پولي ثبات د پانګونې، تولید او سوداګرۍ لپاره مناسب چاپېریال رامنځته کوي. پانګوال او سوداګریز بنسټونه هغه مهال کولای شي د خپلو فعالیتونو لپاره اوږدمهاله پلانونه جوړ کړي چې د بیو، مالي شرایطو او اقتصادي راتلونکي په اړه نسبي ډاډ موجود وي. ثابت پولي چاپېریال د تولید د زیاتوالي، د کارموندنې د فرصتونو رامنځته کېدو او اقتصادي ودې د پیاوړتیا لامل کېږي. همدا راز، پولي ثبات د مالي نظام پر وړاندې د خلکو باور ډېروي او د سپما او پانګونې فرهنګ ته وده ورکوي.

د پولي واحد تعریف

د یوه هېواد پولي واحد هغه قانوني مالي وسیله ده چې د هغه هېواد د دولت او اړوندو مالي چارواکو له لوري د راکړې ورکړې، اداینو او اقتصادي معاملو لپاره په رسمي توګه منل شوې وي. پولي واحد د یوه هېواد د اقتصادي حاکمیت، مالي خپلواکۍ او هویت له مهمو شاخصونو څخه ګڼل کېږي، ځکه د هېواد اقتصادي فعالیتونه، سوداګریزې راکړې ورکړې او مالي ژمنې تر ډېره د همدې پیسو پر بنسټ ترسره کېږي. هر هېواد هڅه کوي چې خپل پولي واحد د تبادلې د اغېزمنې وسیلې، د ارزښت د ساتنې د معتبرې سرچینې او د مالي اعتماد د بنسټ په توګه پیاوړی وساتي. د پولي واحد ارزښت یوازې د هغې د کاغذي یا فلزي بڼې پورې محدود نه دی، بلکې تر شا یې د هېواد اقتصادي وضعیت، تولیدي ظرفیت، مالي پالیسۍ او د خلکو باور هم مهم رول لري. له همدې امله پولي واحد د اقتصاد د اساسي ستنې په توګه د وګړو، سوداګرو او دولتي ادارو ترمنځ د اقتصادي اړیکو د تنظیم او پیاوړتیا په برخه کې بنسټیز اهمیت لري. افغانۍ د افغانستان پولي واحد او د هېواد د مالي حاکمیت له مهمو عناصرو څخه شمېرل کېږي. د افغانۍ نسبي ثبات د اقتصادي راکړو ورکړو، سوداګریزو فعالیتونو او مالي باور د پیاوړتیا لپاره مناسبه زمینه برابره کړې ده. د افغانۍ د ارزښت ثبات او پیاوړتیا نه یوازې د پولي پالیسیو او اقتصادي تدابیرو پایله ده، بلکې د خلکو، سوداګرو او مالي بنسټونو همکاري هم په کې مهم رول لري.

د پیسو اساسي دندې

پیسې په هر اقتصادي نظام کې ګڼ شمېر بنسټیزې دندې ترسره کوي چې د اقتصادي فعالیتونو د تنظیم او پراختیا لپاره مهمې دي. پیسې د تبادلې د وسیلې په توګه کار کوي او د توکو او خدمتونو د پېر او پلور بهیر آسانوي. سربېره پر دې، پیسې د ارزښت د اندازه

کولو معیار ګڼل کېږي، ځکه د بېلابېلو توکو او خدمتونو ارزښت د پیسو په واحدونو کې څرګندېږي او د قیمتونو ټاکل آسانېږي. همداراز، پیسې د ارزښت د ساتنې وسیله ده چې له لارې یې وګړي او بنسټونه کولای شي خپلې شتمنۍ د راتلونکو اړتیاوو لپاره وسپموي. پیسې د تادیاتو او مالي ژمنو د تصفیې معیار هم ګڼل کېږي، ځکه پورونه، قراردادونه او مالي مکلفیتونه د پیسو پر بنسټ تنظیمېږي. د دغو دندو پر بنسټ پیسې د اقتصادي فعالیتونو ترمنځ همغږي رامنځته کوي او د تولید، سوداګرۍ، سپما او پانګونې لپاره مناسب چاپېریال برابروي. که پیسې خپلې یادې دندې په مؤثر ډول ترسره نه کړي، نو په اقتصادي نظام کې د بې ثباتۍ، ګډوډۍ او د راکړې ورکړې د لګښتونو د زیاتوالي احتمال ډېرېږي.

پر پولي واحد د خلکو د باور اهمیت

د پولي واحد مؤثریت تر ډېره د خلکو له باور سره تړاو لري. هر څومره چې خلک پر خپل پولي واحد باور ولري، هماغومره مالي او اقتصادي فعالیتونه په آسانۍ او ډاډ سره ترسره کېږي. عامه باور د دې سبب ګرځي چې خلک خپلې سپماوې د خپل هېواد په پیسو یا پولي واحد وساتي، سوداګر خپلې معاملې په همدې پیسو ترسره کړي او مالي بنسټونه د اقتصادي فعالیتونو د تمویل لپاره پرې تکیه وکړي. د باور شتون نه یوازې د مالي نظام د ثبات سبب کېږي، بلکې د اقتصادي فعالیتونو د پراختیا، پانګونې د زیاتوالي او سوداګریزو راکړو ورکړو د پراختیا لپاره هم زمینه برابروي. برعکس، که خپل هېواد پر پولي واحد باندې د خلکو باور کمزوری شي، نو وګړي او بنسټونه ښایي بدیلو اسعارو یا نورو شتمنیو ته مخه کړي، چې دا کار د اقتصادي ثبات او د پولي نظام پر مؤثریت منفي اغېز کولای شي. له همدې امله د پولي واحد اعتبار، ثبات او پر وخت مدیریت د مرکزي بانک او اړوندو اقتصادي بنسټونو له مهمو مسئولیتونو څخه ګڼل کېږي، ترڅو د خلکو باور خوندي پاتې شي او اقتصادي فعالیتونه په عادي ډول دوام ومومي.

په اقتصادي فعالیتونو کې د پولي واحد رول

پولي واحد د اقتصادي فعالیتونو د محرک ځواک په توګه عمل کوي او د یوه هېواد د اقتصادي نظام د ټولو برخو ترمنځ د اړیکو د ټینګښت وسیله ده. د کورنیو د ورځنیو لګښتونو له برابرولو نیولې د سترو سوداګریزو معاملو، پانګونو او تولیدي پروژو تر تمویل پورې، هر اقتصادي فعالیت د پولي واحد له لارې ترسره کېږي. پولي واحد د توکو او خدمتونو بازارونه فعال ساتي، سوداګرو ته د راکړې ورکړې آسانتیاوې برابروي او د تولیدوونکو او مصرفوونکو ترمنځ اقتصادي اړیکې پیاوړې کوي. همدارنګه، د دولت عواید، بودجوي لګښتونه او پراختیایي پروژې هم د هر هېواد د خپل پولي واحد پر بنسټ تنظیمېږي. په یوه باثباته پولي چاپېریال کې پولي واحد د پانګونې او تولید لپاره د مناسبې فضا په رامنځته کولو کې مهم رول لوبوي، ځکه پانګوال کولای شي خپلې اقتصادي پرېکړې له نسبي ډاډ سره ترسره کړي. له همدې امله پولي واحد یوازې د تبادلې یوه وسیله نه ده، بلکې د اقتصادي ودې، مالي ثبات، تولیدي فعالیتونو او ټولنیزې هوسایني له مهمو بنسټونو څخه هم بلل کېږي.

د بیو د ثبات مفهوم

د بیو ثبات هغه اقتصادي وضعیت ته ویل کېږي چې په کې د توکو او خدمتونو عمومي بېې له شدیدو او ناڅاپي بدلونونو څخه خوندي وي او د پیسو پر مټ د توکو د پېرلو ځواک په نسبي توګه ثابت پاتې شي. په داسې چاپېریال کې کورنۍ، سوداګر او پانګوال کولای شي خپلې مالي او اقتصادي پرېکړې په ډاډ سره ترسره کړي، د خپلو عوایدو او لګښتونو لپاره مناسب پلانونه جوړ کړي او له اقتصادي ناڅرګندتیاوو څخه خوندي پاتې شي. د بیو ثبات د اقتصادي ودې،

مالي ټیکاو او ټولنیزې هوساینې له مهمو بنسټونو څخه ګڼل کېږي، ځکه د پولي واحد د ارزښت په ساتنه، د پانګونې او سوداګرۍ په هڅونه او د خلکو د اقتصادي هوساینې په پیاوړتیا کې مهم رول لري. له همدې امله د نړۍ ډېرى مرکزي بانکونه د بیو ثبات د خپلو اساسي موخو په توګه تعقیبوي.

انفلاسیون او د پېرلو ځواک باندې یې اغېزې

انفلاسیون هغه اقتصادي پدیده ده چې د توکو او خدمتونو د عمومي بیو د لوړوالي له امله د پیسو پر مټ د پېرلو ځواک کموي، په دې معنا چې خلک د پخوا په پرتله په هماغه اندازه پیسو لږ توکي او خدمات ترلاسه کولای شي. د انفلاسیون زیاتوالی د کورنیو پر اقتصادي وضعیت مستقیمه اغېزه کوي، د سپماوو ارزښت راکموي او په ځانګړې ډول پر هغو کسانو ډېر فشار واردوي چې ثابت عاید لري. همدارنګه، دوامدار او لوړ انفلاسیون د پانګونې او سوداګرۍ چاپېریال له ناڅرګندتیا سره مخ کوي او د اقتصادي فعالیتونو د اغېزمنې پلان جوړونې مخه نیسي. له همدې امله د انفلاسیون کنټرول او د بیو د ثبات ساتل د پولي سیاستونو له مهمو موخو څخه ګڼل کېږي.

د پیسو پر ارزښت اغېز لرونکي عوامل

د پولي واحد ارزښت د بېلابېلو کورنیو او بهرنیو اقتصادي عواملو تر اغېز لاندې وي. اقتصادي وده، تولید، صادرات، د سوداګرۍ کچه، د انفلاسیون وضعیت، د پیسو عرضه او تقاضا، د مالي بازارونو شرایط او د خلکو باور هغه مهم عوامل دي چې د یوه هېواد د پولي واحد پر ارزښت مستقیمه اغېزه کوي. پیاوړی او باثباته اقتصاد د پولي واحد د ارزښت د ساتنې زمینه برابروي، په داسې حال کې چې اقتصادي بې ثباتي، لوړ انفلاسیون او مالي ستونزې کولای شي د هغې ارزښت کمزورى کړي. همدارنګه، سیاسي ثبات، د مالي بنسټونو ځواکمنتیا او اغېزمنې اقتصادي پالیسۍ د پولي واحد د اعتبار او پیاوړتیا په ساتلو کې مهم رول لري.

د نغدینګۍ د مدیریت اهمیت

نغدینګي د هغو پیسو او مالي سرچینو ټولګه ده چې په اقتصاد کې د راکړې ورکړې او تادیاتو لپاره په مستقیم ډول کارول کېږي. د نغدینګۍ مناسب مدیریت د اقتصادي ثبات، د بیو د کنټرول او د مالي نظام د مؤثریت په برخه کې ځانګړی اهمیت لري. که په اقتصاد کې نغدینګي د اړتیا څخه زیاته وي، د توکو او خدمتونو پر وړاندې د پیسو فشار زیاتېږي او د انفلاسیون د رامنځته کېدو احتمال لوړېږي. له بلې خوا، که نغدینګي ډېره کمه وي، اقتصادي فعالیتونه ورو کېږي، سوداګریزې راکړې ورکړې کمېږي او د اقتصادي ودې بهیر زیانمنېږي.

د نغدینګۍ مؤثر مدیریت د دې زمینه برابروي چې په اقتصاد کې د پیسو جریان د تولید، پانګونې او سوداګرۍ له اړتیاوو سره متوازن وساتل شي. په همدې موخه مرکزي بانکونه د پولي سیاستونو، د مالي بازارونو د تنظیم او نورو مناسبو ابزارونو له لارې هڅه کوي چې د پیسو عرضه په مناسب حد کې وساتي. دا چاره هم د بیو د ثبات او د پولي واحد د ارزښت په ساتنه کې مرسته کوي، او هم د اقتصادي ودې، د مالي بازارونو د ثبات او د خلکو د اقتصادي هوساینې لپاره مناسب شرایط برابروي.

پولي ثبات او د پېرلو ځواک ساتنه

پولي ثبات د دې لامل کېږي چې د خلکو د عوایدو او د توکو او خدمتونو د بیو ترمنځ مناسب توازن موجود وي او د کورنیو د پېرلو ځواک له ناڅاپي کمښت سره مخ نه شي. کله چې د بیو عمومي کچه باثباته وي، خلک کولای شي خپلې ورځینۍ اړتیاوې لکه خوراکي توکي، روغتیایي خدمتونه، زدکړې او نور ضروري لګښتونه په آسانه توګه برابر کړي. په داسې شرایطو کې د کورنیو اقتصادي پلان جوړونه هم آسانېږي، ځکه هغوی د

خپلو راتلونکو لګښتونو په اړه نسبي ډاډ ترلاسه کوي. برعکس، د پولي بې ثباتۍ او لوړ انفلاسیون په صورت کې د خلکو د عوایدو واقعي ارزښت کمېږي او کورنۍ اړ کېږي چې د خپلو اړتیاوو د پوره کولو لپاره زیات مالي فشار وزغمي. له همدې امله پولي ثبات د ټولنیزې هوسایني، د ژوند د کیفیت د ښه والي او د خلکو د اقتصادي خوندیتوب له مهمو بنسټونو څخه ګڼل کېږي.

د سپماوو ملاتړ او د پانګونې او تولید آسانتیا

پولي ثبات نه یوازې د خلکو د پېرلو ځواک ساتي، بلکې د سپماوو د ارزښت په خوندي کولو کې هم مهم رول لري. کله چې د پولي واحد ارزښت باثباته وي او د بیو کچه له شدیدو بدلونونو څخه خوندي پاتې شي، خلک د خپلو سپماوو په ساتلو او زیاتولو کې زیات ډاډ احساسوي. دا باور د دې سبب ګرځي چې وګړي خپلې مالي سرچینې په رسمي مالي بنسټونو کې وساتي او د سپما فرهنګ ته وده ورکړي. له بلې خوا، باثباته پولي چاپېریال پانګوالو ته دا زمینه برابروي چې د راتلونکو لګښتونو، عوایدو او بازار شرایطو په اړه نسبتاً روښانه انځور ولري. په پایله کې تولیدي پروژې، سوداګریز فعالیتونه او اوږدمهالې پانګونې زیاتېږي، چې دا چاره د تولید د پراختیا، د کارموندنې د فرصتونو د رامنځته کېدو او د اقتصادي ودې د پیاوړتیا لامل ګرځي.

د سوداګرۍ او اقتصادي فعالیتونو لپاره د مناسب چاپېریال رامنځته کول

باثباته پولي وضعیت د سوداګرۍ او اقتصادي فعالیتونو د پراختیا لپاره یو مناسب او د باور وړ چاپېریال برابروي. سوداګر، متشبثین او اقتصادي بنسټونه هغه مهال د خپلو فعالیتونو پراخولو ته زړه ښه کوي چې د قیمتونو، مالي شرایطو او د پولي واحد د ارزښت په اړه نسبي ثبات موجود وي. پولي ثبات د معاملو د لګښتونو په کمولو، د بازارونو د وړاندوینې په آسانه کولو او د اقتصادي خطرونو په راکمولو کې مرسته کوي. په داسې چاپېریال کې خصوصي سکتور کولای شي خپلې سوداګریزې چارې په مؤثر ډول تنظیم کړي، نوي کاري فرصتونه رامنځته کړي او د هېواد په اقتصادي پرمختګ کې فعاله ونډه واخلي. له همدې امله پولي ثبات یوازې یوه پولي موخه نه ده، بلکې د دوامدارې اقتصادي ودې، د خصوصي سکتور د پیاوړتیا او د ملي اقتصاد د هراړخیز پرمختګ لپاره یو بنسټیز شرط بلل کېږي.

په اقتصاد کې د پولي ثبات پر وړاندې ننګونې

اوسمهال په نړۍ کې پولي ثبات له بېلابېلو کورنیو او بهرنیو ننګونو سره مخ دی. ناڅاپي اقتصادي فشارونه، لکه د تولید کمښت، طبیعي پېښې، سیاسي بدلونونه او نړیوال اقتصادي بحرانونه، کولای شي د بیو پر ثبات او د پولي واحد پر ارزښت اغېز وکړي. سربېره پر دې، د نړیوالو بازارونو نوسانات، د انرژۍ او لومړنیو توکو د بیو بدلونونه او د نړیوالې سوداګرۍ تحولات هم پر کورنیو اقتصادونو مستقیم او غیر مستقیم اغېز لري. له بلې خوا، د ټکنالوژۍ چټک پرمختګ، بربښنایي اډاینې او نوې مالي ټکنالوژۍ د مالي نظامونو لپاره هم فرصتونه او هم ننګونې رامنځته کوي، چې د پولي سیاستونو او مالي څارنې د لا مؤثریت اړتیا زیاتوي. په داسې شرایطو کې د پولي، مالي او اقتصادي پالیسیو ترمنځ همغږي ځانګړې اهمیت لري، ځکه یوازې د همغږو او اغېزمنو پالیسیو له لارې د بیو ثبات، د پولي واحد د ارزښت ساتنه او دوامداره اقتصادي وده تضمینېدای شي.

د اقتصادي ثبات د ملاتړ په برخه کې د وګړو مسئولیت

اقتصادي ثبات یوازې د مرکزي بانکونو او اقتصادي ادارو د پالیسیو په وسیله نه تأمینېږي، بلکې وګړي هم په دې برخه کې مهم رول لري. د رسمي مالي خدمتونو کارول، لکه بانکي حسابونه،

سپمایي حسابونه او بربښنایي تادیات، د مالي نظام د پیاوړتیا او د اقتصادي فعالیتونو د شفافیت په زیاتوالي کې مرسته کوي. همدارنګه، د سپما د فرهنګ ترویج وګړو او کورنیو ته دا زمینه برابروي چې د ناڅاپي مالي اړتیاوو پر وړاندې ښه چمتووالی ولري او خپلې مالي سرچینې په مؤثر ډول مدیریت کړي. د سپما زیاتوالی د مالي بنسټونو لپاره د سرچینو د برابرولو فرصت هم رامنځته کوي چې په پایله کې د پانګونې او اقتصادي ودې ملاتړ کېږي.

له بلې خوا، د مالي سواد لوړول او د پولي واحد او بانکي نظام پر وړاندې د خلکو باور د اقتصادي ثبات له مهمو عناصرو څخه ګڼل کېږي. هغه وګړي چې د مالي چارو، سپما، پانګونې او بودجې جوړونې په اړه کافي پوهه ولري، عموماً غوره اقتصادي پربکړې کوي او د مالي خطرونو په مدیریت کې بریالي وي. سربېره پر دې، پر پولي واحد او مالي بنسټونو باور د دې لامل کېږي چې اقتصادي راکړې ورکړې په منظم او باثباته ډول ترسره شي، سپماوې په رسمي مالي نظام کې وساتل شي او د هېواد د اقتصادي ثبات او پرمختګ لپاره مناسب شرایط رامنځته شي. له همدې امله د اقتصادي ثبات تأمین یوه ګډه دنده ده چې د دولت، مالي بنسټونو او وګړو همکاري پکې اساسي ارزښت لري.

پولي ثبات د هر هېواد د اقتصادي ودې، مالي پایداری او ټولنیزې هوساینې له اساسي عناصرو څخه ګڼل کېږي. په افغانستان کې افغانۍ نه یوازې د راکړې ورکړې رسمي وسیله ده، بلکې د هېواد د اقتصادي حاکمیت، هویت او د خلکو د اقتصادي باور استازیتوب هم کوي. د افغانۍ ثبات د سوداګرۍ، پانګونې او اقتصادي فعالیتونو د پراختیا لپاره مناسب شرایط برابروي او د خلکو د پېرلو ځواک په ساتنه کې مهم رول لري. د همدې لپاره د پولي واحد ارزښت او ثبات د هېواد د اقتصادي پرمختګ او مالي ثبات لپاره ځانګړی اهمیت لري. د افغانۍ د ثبات ساتنه یوازې د مرکزي بانک مسئولیت نه دی، بلکې وګړي، سوداګر، مالي بنسټونه او نور اقتصادي فعالان هم په دې برخه کې مهمه ونډه لري. په ورځنیو معاملو کې د افغانۍ کارول، په رسمي مالي بنسټونو کې د پیسو ساتل، د بانکي خدماتو څخه ګټه اخیستل او د هېواد پر پولي نظام باور لرل هغه چارې دي چې د اقتصادي ثبات په پیاوړتیا کې مرسته کوي. هر څومره چې پر افغانۍ باور زیات شي او په اقتصادي فعالیتونو کې یې کارول پراخه شي، هماغومره به د هېواد مالي نظام پیاوړی، اقتصادي فعالیتونه پراخ او د دوامدارې اقتصادي ودې لپاره به مناسبه زمینه برابره شي. له همدې امله د پولي ثبات ساتنه یو ګډ ملي مسئولیت دی چې بریا یې د دولت، مالي بنسټونو او خلکو پر ګډې همکارۍ او باور پورې تړلې ده.

لیکنه: سید خالد خالقیار د افغانستان بانک د نشراتو ارشد آفیسر

اخذلیکونه:

1. Da Afghanistan Bank. (n.d.). *Monetary policy framework and price stability objectives*. Da Afghanistan Bank.
2. Ha, J., Kose, M. A., & Ohnsorge, F. (2023). *One-stop source: A global database of inflation*. Journal of International Money and Finance, 137, 102896.
3. International Monetary Fund. (2019). *Inflation: Prices on the rise*. Finance & Development.
4. Mankiw, N. G. (2021). *Principles of economics* (9th ed.). Cengage Learning.
5. Mishkin, F. S. (2021). *The economics of money, banking, and financial markets* (13th ed.). Pearson.
6. Oner, C. (2010). *What is inflation?* Finance & Development, 47(1).
7. World Bank. (2024). *What explains global inflation*. World Bank.
8. World Bank. (n.d.). *Inflation, consumer prices (annual %)*. World Bank Data.

چرا برنامه‌ریزی بهتر بودجه برای حل بحران آب ضروری است؟

(این مقاله از ویبلاک بانک جهانی ترجمه شده است)

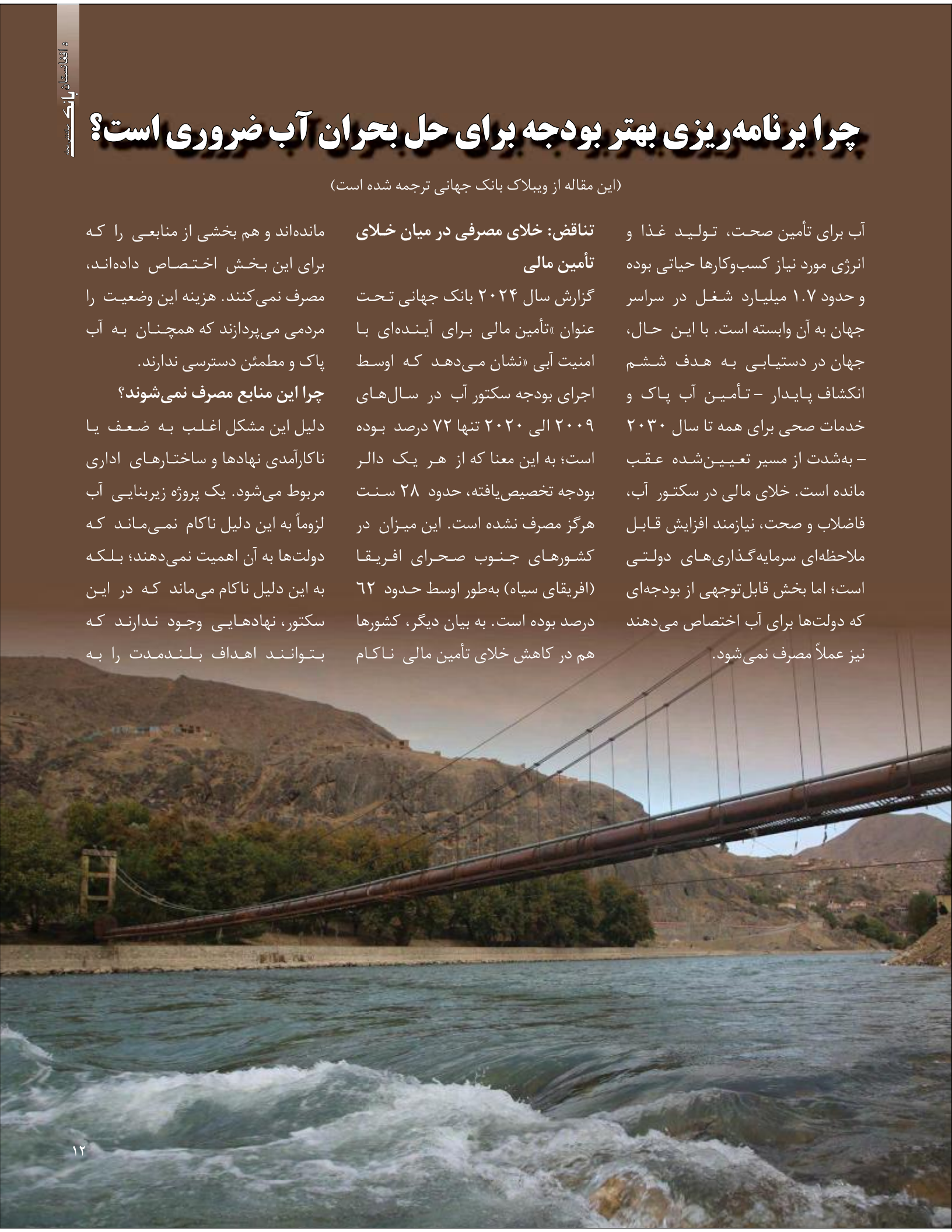
آب برای تأمین صحت، تولید غذا و انرژی مورد نیاز کسب‌وکارها حیاتی بوده و حدود ۱.۷ میلیارد شغل در سراسر جهان به آن وابسته است. با این حال، جهان در دستیابی به هدف ششم انکشاف پایدار – تأمین آب پاک و خدمات صحی برای همه تا سال ۲۰۳۰ – به‌شدت از مسیر تعیین‌شده عقب مانده است. خلای مالی در سکتور آب، فاضلاب و صحت، نیازمند افزایش قابل ملاحظه‌ای سرمایه‌گذاری‌های دولتی است؛ اما بخش قابل‌توجهی از بودجه‌ای که دولت‌ها برای آب اختصاص می‌دهند نیز عملاً مصرف نمی‌شود.

تناقض: خلای مصرفی در میان خلای تأمین مالی

گزارش سال ۲۰۲۴ بانک جهانی تحت عنوان »تأمین مالی برای آینده‌ای با امنیت آبی «نشان می‌دهد که اوسط اجرای بودجه سکتور آب در سال‌های ۲۰۰۹ الی ۲۰۲۰ تنها ۷۲ درصد بوده است؛ به این معنا که از هر یک دالر بودجه تخصیص‌یافته، حدود ۲۸ سنت هرگز مصرف نشده است. این میزان در کشورهای جنوب صحرای افریقا (افریقای سیاه) به‌طور اوسط حدود ٦٢ درصد بوده است. به بیان دیگر، کشورها هم در کاهش خلای تأمین مالی ناکام مانده‌اند و هم بخشی از منابعی را که برای این بخش اختصاص داده‌اند، مصرف نمی‌کنند. هزینه این وضعیت را مردمی می‌پردازند که همچنان به آب پاک و مطمئن دسترسی ندارند.

چرا این منابع مصرف نمی‌شوند؟

دلیل این مشکل اغلب به ضعف یا ناکارآمدی نهادها و ساختارهای اداری مربوط می‌شود. یک پروژه زیربنایی آب لزوماً به این دلیل ناکام نمی‌ماند که دولت‌ها به آن اهمیت نمی‌دهند؛ بلکه به این دلیل ناکام می‌ماند که در این سکتور، نهادهایی وجود ندارند که بتوانند اهداف بلندمدت را به

مجموعه‌ای از اقدامات قابل اجرا و دارای زمان‌بندی مشخص تبدیل کنند.

آماده‌سازی پروژه‌ها با شتاب صورت می‌گیرد و روند تدارکات نیز مستلزم اخذ منظوری از چندین نهاد است که هماهنگی لازم با یکدیگر را ندارند. تا زمانی که زمین خریداری شود، جوازهای زیست‌محیطی اخذ گردد و مراحل منظوری تدارکات تکمیل شود، زمان اندکی از سال مالی برای تطبیق پروژه‌ها باقی می‌ماند. سپس، منابع مصرف‌نشده دوباره به خزانه بازگردانده می‌شوند و در نتیجه، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های آب به تأخیر می‌افتد. این مشکل مختص یک کشور خاص نیست، بلکه چالشی نظام‌مند است که بسیاری از کشورها در تبدیل سرمایه‌گذاری‌های عمومی به نتایج عملی با آن مواجه‌اند.

تخصیص بودجه پلان نیست، بلکه یک تعهد است. اگر این بودجه بر یک برنامه منظم و چندساله استوار نباشد که مراحل تأمین زمین، طراحی، تدارکات و ساخت‌وساز را به ترتیب مشخص پیش ببرد، این منابع همچنان بلااستفاده باقی خواهند ماند.

نقش مدیریت مالی عامه و مدیریت سرمایه‌گذاری عامه و دلیل اهمیت آن‌ها در برنامه آب برای آینده

برنامه آب برای آینده بانک جهانی می‌پذیرد که بسیج منابع بیشتر تنها نیمی از راه است. نیم دیگر اینست که دولت‌ها بتوانند از منابع موجود به‌درستی استفاده کنند. در این‌جا مدیریت مالی عامه و مدیریت سرمایه‌گذاری عامه اهمیت اساسی پیدا می‌کنند. مدیریت مالی عامه نحوه برنامه‌ریزی، تخصیص و مصرف منابع مالی عامه را تنظیم می‌کند؛ در حالی که مدیریت سرمایه‌گذاری مالی به نحوه انتخاب، آماده‌سازی و تطبیق پروژه‌های سرمایه‌گذاری عامه مربوط می‌شود.

برای مثال، وقتی این نظام‌ها ضعیف باشند، برنامه مصرف میان‌مدت، فهرست پروژه‌های آماده تطبیق، یا هماهنگی میان اهداف سکتور آب و بودجه‌های سالانه وجود نداشته باشد، حتی وزارت آب با بودجه کافی نیز در تبدیل منابع تخصیص‌یافته به زیرساخت‌های عملی با مشکل مواجه خواهد شد. کارکردهای مدیریت مالی عامه در مراحل برنامه‌ریزی و پیش از اجرا، نقش مهمی در تطبیق پروژه‌های سکتور آب در مراحل بعدی دارند.

با استفاده از چارچوب حسابدهی مصارف عامه و پاسخ‌گویی مالی، مشخص می‌شود که قابلیت اتکای بودجه و نیز ستراتیژی مالی و ترتیب بودجهٔ مبتنی بر پالیسی‌ها، دو بُعدی هستند که بیشترین ارتباط را با اجرای بودجه سکتور آب دارند؛ در میان این دو، ستراتیژی مالی و ترتیب بودجهٔ مبتنی بر پالیسی‌ها ارتباط قوی‌تری نشان می‌دهد.

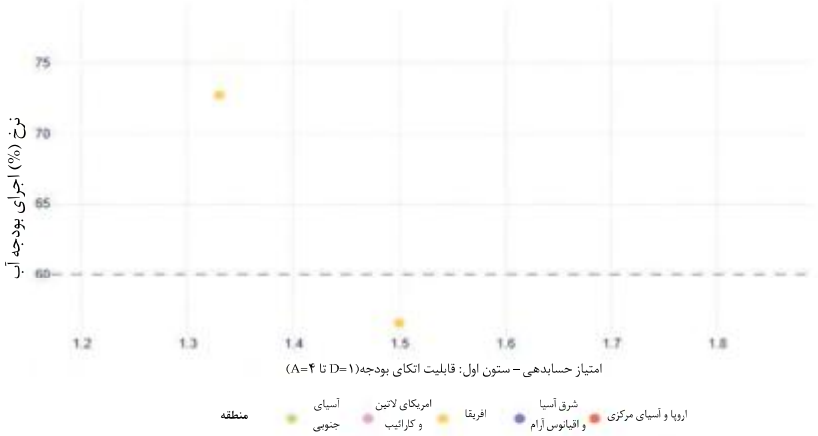
مصرف در سکتور آب عمدتاً سرمایه‌بر است و پروژه‌ها دوره تطبیق طولانی دارند. آنچه بیش از همه اهمیت دارد، این است که بودجه‌ها تا چه اندازه واقع‌بینانه برنامه‌ریزی شده باشند. کشورهایی که مصارف در سکتور آب را در چارچوب‌های منسجم چندساله قرار می‌دهند و بودجه‌ها را با ستراتیژی‌های این سکتور هماهنگ می‌سازند، به‌طور مداوم نرخ بالاتری از تطبیق بودجه را نشان می‌دهند (شکل‌های ۱الف و ۱ب).

صرف منابع هنگفت مالی کافی نیست؛ بدون یک چارچوب برنامه‌ریزی ستراتیژیک، این منابع عملاً به نتیجه نمی‌رسد. بنابراین، تقویت رهبری، هماهنگی میان نهادها و انسجام پالیسی در سکتور آب برای بهبود تطبیق بودجه ضروری است.

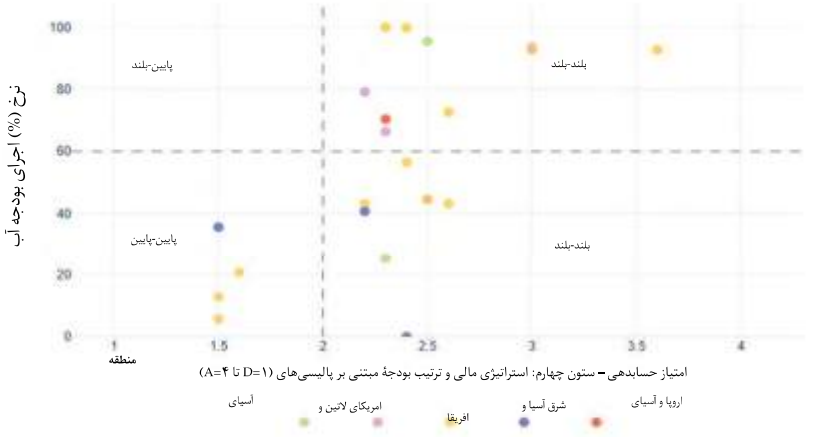
ضرورت اصلاحات

با وجود اهمیت بسیج منابع مالی بیشتر، اولویت فوری‌تر و کمتر مورد توجه، قابل‌اجرا ساختن بودجه‌های موجود است. کاهش خلای تأمین مالی آب از تقویت نظام‌هایی آغاز می‌شود که بودجه‌های تخصیص‌یافته را به پروژه و پروژه‌ها را به نتایج عملی تبدیل

ستون اول: قابلیت اتکای بودجه

ستون چهارم: استراتیژی مالی و ترتیب بودجهٔ مبتنی بر پالیسی‌ها

می‌کنند.

این امر مستلزم سرمایه‌گذاری در برنامه‌ریزی میان‌مدت، ایجاد مجموعه‌ای معتبر از پروژه‌ها، آماده‌سازی پروژه‌های سرمایه‌گذاری پیش از تخصیص منابع مالی، و تقویت نهادهایی است که اولویت‌های سکتور آب را با مصارف عامه پیوند می‌دهند. کشورهایی که می‌توانند بودجه‌ها را با ستراتیژی‌های بلندمدت سکتور آب هماهنگ سازند، احتمال بسیار بیشتری دارند که تعهدات خود را به زیرساخت‌ها و خدمات عملی تبدیل کنند.

این‌جا نیز برنامه «آینده برای آب» می‌تواند به تغییر تمرکز بحث از تأمین مالی به اجرا کمک کند. از طریق توافق‌نامه‌های آب با محوریت کشورها، دولت‌ها، شرکای انکشافی و سرمایه‌گذاران می‌توانند در چارچوب یک برنامه مشترک اصلاحات و سرمایه‌گذاری با یکدیگر همسو شوند و اصلاحات پالیسی، تقویت نهادی، برنامه‌ریزی سرمایه‌گذاری و تأمین مالی را در یک چارچوب واحد گرد هم آورند. این رویکرد، با بهبود آماده‌سازی پروژه‌ها، هماهنگی و پیوند میان اولویت‌های سکتور آب و تصمیم‌گیری‌های مربوط به سرمایه‌گذاری عامه، می‌تواند کمک کند تا منابع محدود نه‌تنها در بودجه پیش‌بینی شوند، بلکه واقعاً به مصرف برسند.

تمویل بیشتر اهمیت دارد، اما این استفادهٔ بهتر از منابع، با آماده‌سازی بهتر، ترتیب و زمان‌بندی مناسب‌تر و مدیریت و نظارت مؤثرتر است که تخصیص‌های مالی را به خدماتی تبدیل می‌کند که مردم بتوانند با اطمینان روی آن حساب کنند. منابع مالی در بسیاری موارد موجود است؛ چالش اصلی، ایجاد سیستم‌هایی است که بتوانند این منابع را به‌گونهٔ مؤثر و نتیجه‌بخش به کار گیرند.

نویسندگان: سروج کمار جا، آرتورو هررا گوتیرز، کائوشیکی سینگ

مترجم: سیدآصف فکرت عضو بورد ترجمه د افغانستان بانک

لینک مقاله:

۱- https://blogs.worldbank.org/en/voices/Money-on-the-Table-Why-Better-Budget-Planning-IsKey-to-Fixing-the-Water-Crisis

په ناڅرګندو اقتصادي شرایطو کې د مرکزي بانکونو د اړیکو بیاکتنه

(دا مقاله د پیسو نړیوال صندوق له وېبپاڼې څخه ژباړل شوې ده.)

په داسې نړۍ کې چې اقتصادي فشارونه په پرله‌پسې ډول رامنځته کېږي، د مرکزي بانکونو د اړیکو موخه باید دا وي چې د بدلېدونکو اقتصادي شرایطو په وړاندې د پولي سیاست د غبرګون څرنګوالی روښانه کړي او اقتصادي تمې تنظیم کړي، نه دا چې مرکزي بانک ځان د پولي سیاست یوې ثابتې او له مخکې ټاکل شوې لارې ته ژمن کړي.

په داسې نړۍ کې چې اقتصادي فشارونه په چټکۍ او پرله‌پسې ډول رامنځته کېږي، ناڅرګندتیا زیاته شوې او بازارونه د نویو معلوماتو پر وړاندې سمدستي غبرګون ښیي. په دې شرایطو کې، د مرکزي بانکونو لپاره یوازې د پولي سیاست پربکړه کول بسنه نه کوي؛ بلکې خلکو او بازارونو ته د دې پربکړو د منطق روښانه کول هم مهم دي. دوی باید خپلې موخې او دا هم واضح کړي چې د اقتصادي وضعیت او خطرونو له بدلون سره به د پولي سیاست دریځ څنګه بدلون مومي.له همدې امله، د پولي سیاست د چوکاټ، د اقتصادي شرایطو پر وړاندې د مرکزي بانک د غبرګون څرنګوالي او د اقتصادي خطرونو او ناڅرګندتیا د اغېزو روښانه کول د مرکزي بانک د اړیکو مهم عناصر جوړوي.

لکه څنګه چې مرکزي بانکونه له زیاتېدونکې ناڅرګندتیا او پرله‌پسې اقتصادي فشارونو سره د مخ نړۍ لپاره د پولي سیاست خپل چوکاټونه او ابزارونه برابروي، ورسره دا اړتیا هم رامنځته کېږي چې د پولي سیاست د چوکاټ او اقتصادي

شرایطو په اړه د معلوماتو د وړاندې کولو لارې چارې له سره وارزول شي. د پیسو نړیوال صندوق په یوه نوي یادښت کې همدې موضوع ته کتنه کړې او د پولي سیاست د اغېزناکو اړیکو لپاره یې یو لړ اصول وړاندې کړي دي.

د مخکینیو ژمنو خطرونه

د پولي سیاست په اړیکو کې یوه مهمه پوښتنه دا ده چې مرکزي بانک باید د راتلونکي سیاست په اړه تر کومه بریده مخکې له مخکې لارښوونه یا ژمنه وکړي. د نړیوال مالي کړکېچ وروسته، د ټیټ انفلاسیون په دوره کې، مرکزي بانکونو په خپلو معلوماتي اړیکو کې د راتلونکې تګلارې په اړه لارښوونې په پراخه کچه کارولې. په دې تګلاره کې مرکزي بانک د سود د کچې د احتمالي راتلونکي مسیر په اړه له مخکې خپل دریځ بیانوي. دا تګلاره په ځانګړې ډول هغه مهال اغېزناکه وي چې د پولي سیاست د سود کچه د ټیټې کچې له حد سره نږدې وي او د انفلاسیون تمې د کمښدو په حال کې وي. خو د اقتصادي شرایطو له بدلېدو سره، له مخکې شوې ژمنې کولای شي محدودیتونه او لګښتونه رامنځته کړي. د عرضې فشارونه، له اټکل څخه لوړ انفلاسیون او یا د خطرونو په توازن کې ناڅاپي بدلونونه ښایي د پولي سیاست مسئولین اړ کړي چې خپله تګلاره بدله کړي.

له همدې امله، د مرکزي بانکونو د اړیکو تمرکز د راتلونکي پولي سیاست په اړه له مشخصو ژمنو څخه دې ته اوښتی چې تشریح کړي: د اقتصادي شرایطو د بدلون او د نویو معلوماتو د ترلاسه کېدو پر مهال به د پولي سیاست پرېکړې څنګه عیارېږي.

د پولي سیاست د پرېکړو څرنګوالی

په دې برخه کې، د مرکزي بانکونو یوه مهمه دنده دا ده چې خلکو ته روښانه کړي چې د پولي سیاست مسئولین د پرېکړو پر مهال نوي اقتصادي معلومات څنګه ارزوي، خطرونه څنګه سنجوي او د خپلو مهمو موخو ترمنځ څنګه انډول رامنځته کوي. د بنسټیز انفلاسیون وضعیت، د انفلاسیون د تمو بدلون او پر اقتصاد د پولي سیاست د اغېز د لېږد څرنګوالی هغه مهم عوامل دي چې د مرکزي بانک په پرېکړو کې اساسي رول لري. په دې برخه کې د معلوماتو پر بنسټ پرېکړه کول ځانګړی اهمیت لري. مرکزي بانک باید روښانه کړي چې کوم اقتصادي معلومات د پرېکړو لپاره مهم دي، ولې مهم دي او څنګه د پولي سیاست پر راتلونکي دریځ اغېز کوي. د دې ډول څرګندونو موخه دا ده چې خلک په ښه توګه پوه شي چې مرکزي بانک خپلې پرېکړې پر کوم بنیاد کوي او د سود کچې د بدلون پر مهال کوم عوامل په پام کې نیسي.

د خطرونو او ناڅرګندتیا تشریح

مرکزي بانکونه د اقتصاد د راتلونکي وضعیت په اړه خپل اټکلونه د اقتصادي وړاندوینو او احتمالي سناریوګانو له لارې له خلکو سره شریکوي. دا کار ځکه مهم دی چې د پولي سیاست پرېکړې یوازې د اوسني اقتصادي وضعیت پر بنسټ نه کېږي، بلکې د اقتصاد د راتلونکي وضعیت او احتمالي بدلونونو اټکل هم پکې مهم رول لري.

خو اقتصادي وړاندوینه له ژمنې سره توپیر لري. په داسې نړۍ کې چې اقتصاد له پرله‌پسې او ناڅاپي فشارونو سره مخ وي، هره وړاندوینه له لوړې ناڅرګندتیا سره مل وي. که چېرې وړاندوینې له حده ډېرې دقیقې وړاندې شي، یا د سود د کچې د راتلونکي بدلونونو اټکلونه د ژمنې په توګه تعبیر شي، نو د دغو وړاندوینو هر بدلون ښایي په ناسم ډول د پولي سیاست د بدلون په معنا واخیستل شي. په دې حالت کې، احتمالي سناریوګانې مرسته کوي چې وښیي د اقتصاد د بېلابېلو احتمالي حالتونو په صورت کې مرکزي بانک څه ډول غبرګون وښیي. په ورته وخت کې، دا هم روښانه کېږي چې د پولي سیاست راتلونکې پرېکړې به د نویو معلوماتو او د اقتصادي شرایطو د بدلون له مخې ټاکل کېږي.

د اقتصادي فشارونو پر مهال د مرکزي بانک اړیکې

اقتصادي وړاندوینې باید د هغو خطرونو له روښانه تشریح سره

یوځای وړاندې شي چې د راتلونکي اقتصادي وضعیت د بدلېدو لامل کېدای شي. که چېرې مرکزي بانک د پولي سیاست د غبرګون څرنګوالی په اغېزناکه توګه تشریح کړي، خلک به په ښه توګه درک کړي چې د اقتصاد د بېلابېلو احتمالي حالتونو په صورت کې د پولي سیاست تګلاره څنګه بدلېدای شي. له همدې امله، د سود د کچې د راتلونکو بدلونونو په اړه مخکینۍ ژمنې باید استثنا وي او له مشخصو شرایطو سره تړلې وي. په دې ډول ژمنو کې باید د هغو شرایطو د بدلېدو یا له منځه تلو په صورت کې د تګلارې د بدلون امکان هم په څرګنده توګه بیان شي، تر څو روښانه وي چې هره مشروطه ژمنه د بیو د ثبات د اصلي هدف تابع ده.

ډېر معلومات تل غوره نه وي

روښانه او پر وخت معلومات کولای شي د خلکو اقتصادي تمې ثابتې وساتي او مرکزي بانک د خپلو پرېکړو په اړه حساب‌ورکوونکی وګرځوي. خو ډېر معلومات ورکول تل غوره پایله نه لري. نن سبا د ټولنیزو رسنیو، د خبرونو د اتومات تحلیل او مصنوعي ځیرکتیا له امله د مرکزي بانک هره وینا او اعلامیه په ډېرې چټکتیا سره تر څېړنې او تحلیل لاندې راځي. که چېرې مرکزي بانک له اړتیا زیات جزئیات وړاندې کړي، ښایي بازارونه د اقتصاد د اصلي وضعیت او بنسټیزو عواملو د ارزونې پر ځای، د مرکزي بانک د هرې خبرې او اشارې په معنا او تفسیر ډېر تمرکز وکړي. له همدې امله، مهمه ده چې مرکزي بانک خپلې راتلونکې پرېکړې له اقتصادي شرایطو سره مشروطې او تړلې بیان کړي. یعنې خلکو او بازارونو ته باید روښانه وي چې د پولي سیاست راتلونکی دریځ به د نویو معلوماتو، اقتصادي بدلونونو او د راتلونکي وضعیت د ارزونې له مخې ټاکل کېږي، نه دا چې مرکزي بانک له مخکې ځان یوې مشخصې لارې ته په کلکه ژمن کړي.

د بازار د بې ثباتۍ ارزښت

د مرکزي بانک د اړیکو موخه دا نه ده چې د بازارونو بې‌ثباتي له منځه یوسي؛ بلکې موخه یې دا ده چې د دې په اړه ناڅرګندتیا کمه کړي چې مرکزي بانک به د اقتصادي شرایطو د بدلون پر مهال څنګه غبرګون وښیي. په دې توګه، د پولي سیاست د پرېکړو په اړه ناڅاپي او غیرمنتظره غبرګونونه هم کمېدای شي. د بازار بې‌ثباتي په خپله منفي پدیده نه ده. کله چې د انفلاسیون او اقتصادي ودې پر راتلونکي وضعیت د اغېز لرونکو نوو اقتصادي معلوماتو له خپرېدو سره د شتمنیو بیې بدلېږي، بازارونه خپله یوه مهمه دنده ترسره کوي؛ یعنې د نویو معلوماتو پر بنسټ د شتمنیو د بیو په ټاکلو کې مرسته کوي. دغه بدلونونه د بازارونو د راتلونکو تمو په اړه هم مهم معلومات برابروي او له مرکزي بانکونو سره مرسته کوي چې د اقتصادي وضعیت او د خلکو او بازارونو د تمو ارزونه لا ښه ترسره کړي.

روښانه او د واقعیت پر بنسټ خبرې

د مرکزي بانک د اړیکو بریالیتوب په دې پورې تړلی دی چې خلک د پولي سیاست د چوکاټ او د پرېکړو د څرنګوالي په اړه ښه پوهه ولري. له همدې امله، مرکزي بانک باید خپلې موخې، د اقتصادي شرایطو پر وړاندې د پولي سیاست د غبرګون څرنګوالی او اقتصادي وړاندوینې په روښانه ډول بیان کړي.

په ټوله نړۍ کې د اقتصادي ناڅرګندتیا د لوړې کچې له امله، مرکزي بانکونه باید د احتمالي خطرونو په اړه هم څرګندې خبرې وکړي. موخه دا ده چې خلکو ته د اقتصاد د بنسټیز وضعیت او له هغه سره د تړلې ناڅرګندتیا په اړه یو دقیق او د واقعیت پر بنسټ انځور وړاندې شي.

لیکوال: توبیاس اډرین

ژباړونکی: عین الله عیان د افغانستان بانک د ژباړې بورډ ارشد مدیر

سرچینه:

۱- https://www.imf.org/en/blogs/articles/2026/08/26/rethinking-central-bank-communication-in-an-uncertain-world

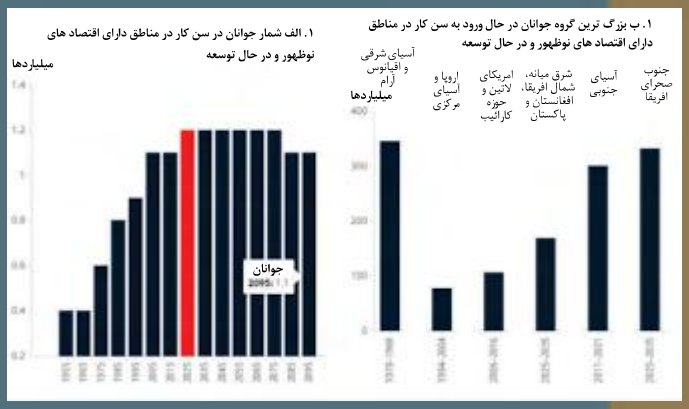
درس‌های از پنج کشور:
چگونه میتوان ایجاد فرصتهای شغلی را پایدار ساخت؟

نسل بی‌سابقه جوانانی که در اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه به سن کار نزدیک می‌شوند، در صورت فراهم‌شدن فرصت‌های مناسب، می‌توانند محرک رشد اقتصادی باشند، پیوندهای جهانی را تعمیق بخشند و به ارتقای رفاه کمک کنند.

چالش جهانی اشتغال

اقتصادهای بازار نوظهور و در حال توسعه با چالش تاریخی در زمینه اشتغال مواجه‌اند. براساس مطالعه جدید بانک جهانی، انتظار می‌رود در سال‌های ۲۰۲۵ الی ۲۰۳۵، حدود ۱.۲ میلیارد جوان در این بخش اقتصاد این کشورها به سن کار برسند؛ این بزرگ‌ترین گروه جوانانی است که احتمالاً جهان تاکنون شاهد آن بوده است.

در کشورهای جنوب صحرای افریقا، خاورمیانه و شمال افریقا، موج پیش‌روی جوانان بزرگ‌ترین موجی خواهد بود که این مناطق تاکنون تجربه کرده‌اند. بنابراین، ایجاد فرصت‌های شغلی کافی برای این زنان و مردان جوان، یک اولویت فوری در سیاست‌گذاری انکشافی به شمار می‌رود.

منابع: چشم‌انداز جمعیت جهان سازمان ملل متحد (۲۰۲۴)؛ بانک جهانی.

یادداشت: آسیای شرقی و اقیانوس آرام؛ اروپا و آسیای مرکزی؛ اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه؛ امریکای لاتین و حوزه کارائیب؛ شرق میانه، شمال افریقا، افغانستان و پاکستان؛ آسیای جنوبی؛ افریقای جنوب صحرا.

الف. ستون‌ها تعداد جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله ساکن در اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه را در هر سال نشان می‌دهند.

ب. ستون‌ها بیشترین میزان ورود جوانان هر منطقه در طول یک دهه را نشان می‌دهند؛ این میزان برای برخی مناطق بر اساس آمار ثبت‌شده و برای شرق میانه و شمال افریقا و افریقای جنوب صحرا بر اساس پیش‌بینی‌های دهه آینده ارائه شده است.

هیچ راه‌حل معجزه‌آسا برای ایجاد پایدار فرصت‌های شغلی در مقیاس گسترده وجود ندارد. با این حال، تجربه کشورها نشان می‌دهد که تداوم ایجاد فرصت‌های شغلی امکان‌پذیر است. پنج مطالعه موردی بررسی‌شده در اینجا تصریح می‌دارند که چگونه اصلاحات مکمل به این اقتصادها کمک کردند تا شرایط لازم برای رشد پایدار و قوی اشتغال را ایجاد کنند. اگرچه شرایط کشورها متفاوت است، این تجربه‌های متنوع برخی موضوعات مشترک را نشان می‌دهند و حاکی از آن‌اند که سیاست‌های داخلی به‌خوبی طراحی‌شده، می‌توانند تفاوت معناداری ایجاد کنند.

پنج تجربه تداوم ایجاد فرصت‌های شغلی

تجربه پنج کشور درس‌های مفیدی درباره تداوم ایجاد فرصت‌های شغلی ارائه می‌کند. آسترالیا (۱۹۹۴–۲۰۰۸)، چیلی (۱۹۷۹–۱۹۹۲)، کلمبیا (۲۰۰۲–۲۰۰۸)، جمهوری کوریا (۱۹۸۶–۱۹۹۷) و سنگاپور (۲۰۰۴–۲۰۱۴) همه دوره‌های طولانیِ رشد قوی اشتغال را تجربه کرده‌اند که با استفاده از الگوریتمی مبتنی بر چندین معیار شناسایی شده‌اند؛ از جمله، در اولویت قرار دادن افزایش‌های پایدار نسبت اشتغال به جمعیت در یک دوره حداقل هفت‌ساله.

در طول این دوره‌ها، اشتغال به‌طور متوسط سالانه ۳.۴ درصد افزایش یافت که تقریباً دو برابر میزان ثبت‌شده در سال‌های دیگر بود و معمولاً با افزایش مشارکت نیروی کار و کاهش بیکاری همراه بود.

شکل ۲

منابع :بانک مرکزی چیلی؛ فینسترا، اینکلار و تیمِر (۲۰۱۵)؛ هاور آنالیتیکس؛ دیتابیس؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی؛ چشم‌انداز جمعیت جهان سازمان ملل متحد (۲۰۲۴)؛ بانک جهانی.

یادداشت: آسترالیا، چیلی، کلمبیا، جمهوری کوریا، مقیاس سمت راست، سنگاپور. اشتغال برای افراد ۱۵ ساله و بالاتر تعریف شده است. جوانان به افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله اطلاق می‌شود. نسبت اشتغال برای افراد ۱۵ ساله و بالاتر، از تقسیم تعداد شاغلان بر تمام جمعیت محاسبه می‌شود.

الف. میله‌ها اوسط رشد اشتغال و تغییر در نسبت اشتغال را در طول هر دوره رشد اشتغال، نشان می‌دهند.

ب: اصطلاح "در طول دوره" به تمام مدت دوره مورد بررسی اشاره دارد. اصطلاح "خارج از دوره" به هفت سال قبل و هفت سال بعد از دوره مورد بررسی اشاره دارد. میله‌ها اوسط‌های بدون وزنِ اوسط‌های سالانه نرخ‌های رشد (رشد اشتغال و رشد دستمزد) یا تغییرات در نسبت‌ها (نسبت اشتغال، مشارکت و بیکاری) را در پنج دوره نشان می‌دهند. سه موضوع مشترک پالیسی از این دوره‌ها حمایت می‌کردند: ایجاد زیرساخت‌های اساسی، تقویت محیط کسب‌وکار، و بسیج سرمایه خصوصی.

سه رکن پالیسی

ایجاد زیرساخت‌های اساسی

سرمایه‌گذاری مستمر در سرمایه‌های فیزیکی و انسانی، بستر لازم را برای گسترش فعالیت شرکت‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی فراهم کرد. در چیلی و کلمبیا، توسعه منابع طبیعی با ایجاد شبکه‌های زیربنایی قوی تسهیل شد. ظهور سنگاپور به‌عنوان یک مرکز منطقوی لوژیستیکی و مالی، بر سرمایه‌گذاری در حمل‌ونقل، اتصال دیجیتل، آموزش و خدمات عامه استوار بود. کوریای جنوبی و سنگاپور از طریق نوآوری و مهارت‌های نیروی کار، در زنجیره ارزش به سطوح بالاتر حرکت کردند؛ در حالی که افزایش سطح تحصیلات به هماهنگ‌سازی مهارت‌های نیروی کار با نیازهای شرکت‌ها، همگام با تحول راهبردهای رشد، کمک کرد.

تقویت محیط کسب‌وکار

مدیریت سالم اقتصاد کلان، مقررات مؤثرتر، نهادهای معتبر و انعطاف‌پذیری بیشتر بازار کار، ابهام و شک و تردید را کاهش داده و شرایط لازم را برای سرمایه‌گذاری و استخدام نیروی کار توسط شرکت‌ها فراهم کردند. اصلاحات نهادی و مقرراتی پیش از رشد قوی اشتغال یا هم‌زمان با آن در چیلی، کلمبیا و کوریای جنوبی انجام شد، در حالی که آسترالیا و چیلی انعطاف‌پذیری بازار کار را افزایش دادند. در چیلی، اصلاحات مالی و افزایش استقلال بانک مرکزی به بهبود اعتبار اقتصاد کلان و ثبات قیمت‌ها کمک کرد. کلمبیا نظام هدف‌گذاری تورم را اتخاذ کرد، اداره مالیات را بهبود بخشید، رهنمودهای پایداری بدهی را تطبیق نمود و اصلاحات بازار کار را عملی کرد. در مجموع، این اقدامات به کاهش اشتغال غیررسمی و اشتغال ناقص، کوتاه‌تر شدن دوره‌های بیکاری و تسریع ایجاد فرصت‌های شغلی، به‌ویژه برای جوانان، کمک کردند.

بسیج سرمایه خصوصی

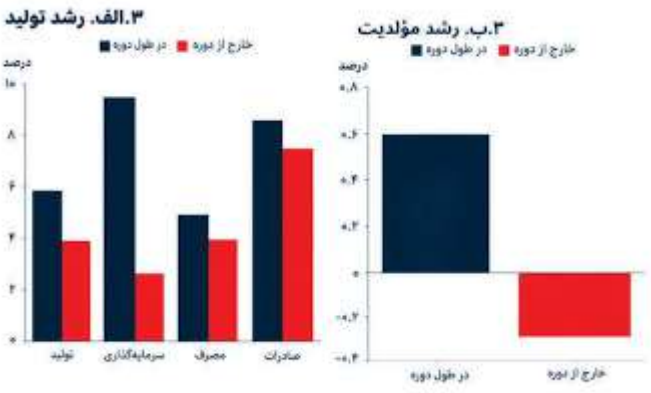
بسیج سرمایه خصوصی برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌ها، به ایجاد گسترده فرصت‌های شغلی کمک کرد. در جریان این پنج مورد، رشد سرمایه‌گذاری به‌طور اوسط سالانه نزدیک به ۱۰ درصد بود که تقریباً چهار برابر بیشتر از سال‌های دیگر است. اصلاحات نظام حقوق تقاعد در چیلی به تعمیق بازارهای سرمایه داخلی کمک کرد؛ نظام ملی حقوق تقاعد کوریای جنوبی دارایی‌ها را به سمت زیربناهای عمومی و بازارهای سرمایه هدایت کرد؛ سنگاپور مشارکت‌های عامه–خصوصی را گسترش داد؛ و کلمبیا بانک‌ها را خصوصی‌سازی و رهبری و مدیریت شرکت را تقویت کرد.

یک چارچوب، نه یک فرمول

این تجربه‌ها یک فرمول واحد و مشخص را ارائه نمی‌کنند. شرایط اولیه، نهادها و الگوهای رشد با یکدیگر متفاوت بودند و

سیاست‌گذاران امروزی با چالش‌هایی مواجه‌اند که نمی‌توان آن‌ها را مستقیماً با چالش‌های دهه‌های گذشته مقایسه کرد. با این حال، یک چارچوب منسجم از این تجربه‌ها به دست می‌آید: ایجاد پایدار فرصت‌های شغلی با مجموعه‌ای از سیاست‌های مکمل و تقویت‌کننده یکدیگر مورد حمایت قرار گرفت. سرمایه‌گذاری به‌طور چشمگیری افزایش یافت، رشد تولید در مقایسه با دوره‌های خارج از این تجربه‌ها حدود ۵۰ درصد بیشتر بود و رشد مؤلدیت نیز در سطح مطلوبی قرار داشت.

شکل ۳

منابع: بانک مرکزی چیلی؛ فینسترا، اینکلار و تیمر (۲۰۱۵)؛ هاور آنالیتیکس؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی؛ دیتابیس چشم‌انداز اقتصاد جهان؛ بانک جهانی.

یادداشت: اصطلاح "در طول دوره" به تمام مدت دوره مورد بررسی اشاره دارد. اصطلاح "خارج از دوره" به هفت سال قبل و هفت سال بعد از دوره مورد بررسی اشاره دارد. ستون‌ها نشان‌دهنده اوسط‌های بدون وزن اوسط‌های سالانه تغییرات/ نرخ‌های رشد هستند.

چالش جهانی اشتغال بسیار دشوار و نگران‌کننده است، اما سرنوشت قطعی نیست. با فراهم‌شدن فرصت‌های مناسب، جمعیت بی‌سابقه جوانانی که در کشورهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور به سن کار نزدیک می‌شوند، می‌تواند به تقویت تقاضای داخلی، پیشبرد روند توسعه، گسترش پیوندهای بین‌المللی و کمک به رفاه جهانی منجر شود. تحقق این ظرفیت به مجموعه‌های جامع پالیسی نیاز دارد که بر زیرساخت‌های اساسی، محیط مناسب برای فعالیت کسب‌وکارها و بسیج سرمایه خصوصی استوار باشند. مطالعات موردی، دلایلی برای خوش‌بینی فراهم می‌کنند که نشان می‌دهد چالش اشتغال امروز می‌تواند به فرصتی برای تحول تبدیل شود.

نویسندگان: جی‌وون لی، رافائلا مارتینیو هنریکس، کرستن اشتام

مترجم: سید آصف فکرت

لینک مقاله:

۱- https://blogs.worldbank.org/en/developmenttalk/what-does-it-take-to-sustain-job-creation--lessons-from-five-cou

نقش و مسئولیت‌های بانکهای مرکزی

در حل و فصل بحران‌های اقتصادی

اقتصاد کشورها همیشه در وضعیت یکسان قرار ندارد. گاهی افزایش قیمت‌ها، کاهش ارزش پول ملی، مشکلات بانک‌ها یا کاهش فعالیت‌های اقتصادی، شرایطی را به وجود می‌آورد که زندگی مردم و فعالیت‌های تجارتی با دشواری روبه‌رو می‌شود. چنین شرایطی می‌تواند به یک بحران اقتصادی تبدیل شود و اگر به‌موقع مدیریت نگردد، پیامدهای آن به بخش‌های مختلف جامعه گسترش یابد.

در این میان، بانک مرکزی مسئولیت مهمی بر عهده دارد. این نهاد از طریق تنظیم سیاست پولی، نظارت بر فعالیت بانک‌ها و مدیریت نقدینگی می‌تواند به کاهش فشارهای اقتصادی کمک کند. البته بانک مرکزی به‌تنهایی قادر به حل تمام مشکلات اقتصادی نیست؛ اما تصمیم‌های آن می‌تواند بر روند تورم، فعالیت نظام بانکی و اعتماد مردم به واحد پولی تأثیر مستقیم بگذارد. به همین دلیل، شناخت وظایف و مسئولیت‌های بانک‌های مرکزی در زمان بحران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بحران اقتصادی و انواع آن

بحران اقتصادی زمانی به وجود می‌آید که فعالیت‌های اقتصادی یا ثبات مالی یک کشور با اختلال جدی روبه‌رو شود. این بحران ممکن است به شکل‌های مختلف ظاهر گردد.

یکی از نمونه‌های آن، بحران تورمی است که در آن قیمت کالاها و خدمات به‌طور پیوسته افزایش می‌یابد و قدرت خرید مردم کاهش پیدا می‌کند. بحران بانکی زمانی رخ می‌دهد که بانک‌ها در پرداخت تعهدات خود با مشکل مواجه شوند یا اعتماد سپرده‌گذاران به آن‌ها کاهش یابد. در بحران ارزی نیز ارزش پول ملی ممکن است به‌شدت کاهش پیدا کند و قیمت کالاهای وارداتی افزایش یابد. رکود اقتصادی هم با کاهش تولید، سرمایه‌گذاری و فرصت‌های کاری همراه است.

گاهی این مشکلات به یکدیگر ارتباط پیدا می‌کنند. برای مثال، ضعف نظام بانکی

می‌تواند دسترسی شرکت‌ها به منابع مالی را محدود سازد و در نتیجه، تولید و اشتغال کاهش یابد. بنابراین، تشخیص درست نوع بحران نخستین گام برای انتخاب راه‌حل مناسب است.

مسئولیت‌های بانک مرکزی در مدیریت بحران‌های اقتصادی

کنترول تورم و تنظیم سیاست پولی

یکی از مهم‌ترین وظایف بانک مرکزی، حفظ ثبات قیمت‌ها از طریق سیاست پولی است. هنگامی که تورم افزایش می‌یابد، بانک مرکزی باید عوامل ایجادکننده آن را بررسی کند و متناسب با شرایط تصمیم بگیرد. برای نمونه، در شرایطی که فشارهای تورمی ناشی از تقاضای بیش از حد باشد، ممکن است سیاست پولی انقباضی به کاهش فشار بر قیمت‌ها کمک کند. در مقابل، هنگام رکود اقتصادی، تسهیل سیاست پولی می‌تواند زمینه افزایش اعتباردهی و حمایت از فعالیت‌های اقتصادی را فراهم سازد.

البته هر تصمیم پولی باید با دقت گرفته شود؛ زیرا سخت‌گیری بیش از حد ممکن است فعالیت اقتصادی را کاهش دهد و سیاست‌های بیش از حد انبساطی نیز می‌تواند تورم را تشدید کند.

تأمین نقدینگی در شرایط اضطراری

در زمان بحران، ممکن است برخی بانک‌ها با کمبود نقدینگی مواجه شوند. برای مثال، اگر شمار زیادی از سپرده‌گذاران به‌صورت هم‌زمان پول خود را برداشت کنند، حتی یک بانک دارای دارایی‌های مناسب نیز ممکن است در پرداخت‌های روزمره با مشکل روبه‌رو شود. در چنین وضعیتی، بانک مرکزی می‌تواند در چارچوب مقررات و با رعایت شرایط لازم، نقدینگی اضطراری در اختیار بانک واجد شرایط قرار دهد. این اقدام به بانک فرصت می‌دهد تعهدات کوتاه‌مدت خود را انجام دهد و از گسترش نگرانی در نظام بانکی جلوگیری شود. با این حال، کمک نقدینگی باید با ارزیابی دقیق وضعیت بانک همراه باشد تا از حمایت نامناسب از مؤسسات ناسالم جلوگیری گردد.

نظارت بر بانک‌ها و جلوگیری از گسترش بحران

یکی از راه‌های مؤثر مدیریت بحران، جلوگیری از وقوع آن است. بانک مرکزی با نظارت بر سرمایه، نقدینگی، کیفیت دارایی‌ها و نحوه مدیریت بانک‌ها می‌تواند مشکلات را پیش از آن‌که گسترده شوند، شناسایی کند.

اگر یک بانک بدون مدیریت درست ریسک، تسهیلات نامناسب ارائه کند یا نقدینگی کافی نداشته باشد، احتمال بروز مشکلات جدی افزایش می‌یابد. نظارت منظم، ارزیابی خطرات و اجرای مقررات احتیاطی می‌تواند از چنین وضعیتی جلوگیری کند. تجربه بحران مالی جهانی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ نیز نشان داد که ضعف نظارت و تجمع خطرات در نظام مالی می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای اقتصاد داشته باشد.

حفظ ثبات واحد پولی و اعتماد عمومی

ارزش پول ملی یکی از موضوعاتی است که بر قیمت‌ها، تجارت و زندگی روزمره مردم تأثیر می‌گذارد. کاهش شدید ارزش پول می‌تواند هزینه واردات را افزایش دهد و فشار بیشتری بر مصرف‌کنندگان وارد کند. بانک مرکزی با استفاده از ابزارهای پولی، مدیریت مناسب ذخایر ارزی و اطلاع‌رسانی روشن درباره سیاست‌های خود می‌تواند به کاهش بی‌ثباتی کمک کند.

اعتماد مردم نیز در این زمینه اهمیت زیادی دارد. زمانی که مردم به سیاست‌های پولی و توانایی بانک مرکزی برای مدیریت شرایط اقتصادی اعتماد داشته باشند، احتمال شکل‌گیری انتظارات بی‌ثبات‌کننده کاهش می‌یابد. البته حفظ ارزش واحد پولی کشور ها تنها به اقدامات بانک مرکزی وابسته نیست و وضعیت تولید، تجارت خارجی و شرایط عمومی اقتصاد نیز بر آن اثر می‌گذارد.

تجربه بانک‌های مرکزی در بحران‌های جهانی

بحران مالی جهانی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ و بحران اقتصادی ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹، نمونه‌هایی از شرایطی هستند که بانک‌های مرکزی در آن‌ها اقدامات گسترده‌ای انجام دادند. در جریان همه‌گیری، بسیاری از این نهادها

برای جلوگیری از اختلال بیشتر در فعالیت‌های اقتصادی، نرخ‌های سیاستی را کاهش دادند و با استفاده از ابزارهای مختلف، نقدینگی مورد نیاز نظام مالی را تأمین کردند.

این اقدامات در بسیاری از کشورها به حفظ جریان اعتبار و کاهش فشار بر بازارهای مالی کمک کرد. با این حال، تجربه بحران‌ها نشان می‌دهد که هیچ سیاستی در همه شرایط نتیجه یکسان ندارد. آنچه اهمیت دارد، تشخیص درست مشکل، انتخاب ابزار مناسب و ارزیابی پیامدهای تصمیم‌ها در کوتاه‌مدت و درازمدت است.

چالش‌ها و راهکارها

بانک‌های مرکزی هنگام مدیریت بحران با محدودیت‌های مختلفی روبه‌رو هستند. کمبود منابع ارزی، ضعف نظام بانکی، تأثیر تحولات اقتصادی جهان و کاهش اعتماد عمومی می‌توانند اثربخشی سیاست‌های آن‌ها را محدود سازند.

برای مقابله با این چالش‌ها، لازم است نظارت بر بانک‌ها تقویت شود، تصمیم‌های پولی بر اساس اطلاعات معتبر اتخاذ گردد و مردم به‌صورت روشن از سیاست‌ها و اقدامات مهم آگاه شوند. همچنین، تهیه برنامه‌های مشخص برای مقابله با بحران‌های احتمالی و هماهنگی میان سیاست پولی و سیاست مالی دولت می‌تواند به مدیریت بهتر شرایط دشوار کمک کند.

نتیجه‌گیری

بانک‌های مرکزی در مدیریت بحران‌های اقتصادی نقش مهمی دارند. آن‌ها از طریق کنترول تورم، تأمین نقدینگی اضطراری، نظارت بر بانک‌ها و کمک به حفظ ثبات پول ملی می‌توانند از گسترش بحران جلوگیری کرده و زمینه بازگشت تدریجی ثبات را فراهم سازند. با این حال، موفقیت این نهادها به تشخیص درست عوامل بحران و انتخاب سیاست‌های متناسب با شرایط اقتصادی وابسته است.

در افغانستان نیز، پس از تحولات سیاسی آگست ۲۰۲۱ و روی‌کارآمدن دوباره امارت اسلامی افغانستان، د افغانستان بانک با چالش‌های جدی، از جمله محدودیت دسترسی به ذخایر اسعاری، اختلال در روابط بانکی بین‌المللی، فشارهای نقدینگی و کاهش اعتماد عمومی به نظام بانکی روبه‌رو شد. در چنین شرایطی، مدیریت عرضه پول، مداخله در بازار ارز برای مهار نوسانات شدید، نظارت بر فعالیت‌های بانکی و تعدیل تدریجی محدودیت‌های برداشت سپرده‌ها از جمله اقداماتی بود که در روند مدیریت وضعیت پولی و بانکی نقش مهم داشت.

گزارش‌های بانک جهانی نیز نشان می‌دهد که پس از این تحولات، با وجود فشارهای شدید بر اقتصاد، نرخ تبادله افغانی نسبتاً باثبات ماند؛ مدیریت نقدینگی و اعتماد به نظام بانکی از دستاوردهای دیگری این دوره زمانی بوده است.

تجربه افغانستان نشان می‌دهد که حفظ ارزش پول ملی و بازسازی اعتماد مردم به بانک‌ها، تنها به اقدامات کوتاه‌مدت وابسته نیست؛ بلکه به مدیریت سنجیده سیاست‌های پولی، نظارت مؤثر بر بانک‌ها، تسهیل دسترسی مردم و کسب‌وکارها به خدمات بانکی، شفافیت و تقویت روابط مالی بین‌المللی نیز نیاز دارد. در نهایت، مدیریت موفق بحران اقتصادی تنها به واکنش پس از وقوع آن محدود نمی‌شود؛ بلکه پیشگیری، آمادگی، تصمیم‌گیری به‌موقع و ایجاد اعتماد پایدار در جامعه نیز از اهمیت اساسی برخوردار است.

نویسنده: حسیب الله نوری سخنگوی
د افغانستان بانک

منابع:

1. Bank for International Settlements. (2020). Annual economic report 2020. https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2020e.htm
2. Bernanke, B. S. (1983). Nonmonetary effects of the financial crisis in the propagation of the Great Depression. The American Economic Review, 73(3), 257-276.
3. International Monetary Fund. (2020). Global financial stability report: Markets in the time of COVID-19.
4. https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2020/04/14/global-financial-stability-report-april-2020
   Da Afghanistan Bank. (n.d.). Da Afghanistan Bank. https://dab.gov.af

اقتصادي خبرونه

توافق‌نامه‌هایی به ارزش نزدیک به ۴۰۰ میلیون دالر میان سکتورهای خصوصی افغانستان، اوزبیکستان و هند امضا شد

کابل (پژواک، ۱۹ میزان ۱۴۰۵): اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان می‌گوید که توافق‌نامه‌های تجارتی و سرمایه‌گذاری به ارزش نزدیک به ۴۰۰ میلیون دالر امریکایی میان سکتورهای خصوصی افغانستان، ازبیکستان و هند امضا شده‌است. اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان امروز در یک خبرنامه گفته‌است که به ابتکار این اتاق، در حاشیهٔ پنجمین نمایشگاه ملی و بین‌المللی امام ابوحنیفه (رح)، نشستی در کابل با هدف گسترش روابط تجارتی میان سکتورهای خصوصی افغانستان و کشورهای مهمان برگزار شده بود. برنیاد معلومات منبع، در این نشست سیدکریم هاشمی، رئیس عمومی اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، فیض‌احمد خوافی، معاون امور ولایتی، میراجان سلیمان‌خیل و آرین زرگی عظیمی، معاونان دیگر این اتاق، اعضای هیئت مدیره، سرپرست و معاونان هیئت اجرائیه، سفیر قزاقستان در کابل، معاون اتاق تجارت و صنایع ازبیکستان و نماینده‌گان دیپلماتیک و تجارتی هند، ترکمنستان، قرغیزستان، قزاقستان و دیگر کشورهای مهمان حضور داشتند. خبرنامه می‌افزاید که در این نشست، توافق‌نامه‌های تجارتی و سرمایه‌گذاری به ارزش نزدیک به ۴۰۰ میلیون دالر امریکایی میان سکتورهای خصوصی افغانستان، اوزبیکستان و هند امضا شده‌است. آرین زرگی عظیمی، معاون سرمایه‌گذاری اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، نمایشگاه امام ابوحنیفه (رح) و نشست گسترش روابط تجارتی را فرصت‌های ارزشمند برای تقویت اعتماد متقابل، توسعهٔ همکاری‌های اقتصادی و ایجاد مشارکت‌های تجارتی میان افغانستان و کشورهای منطقه و جهان خوانده‌است. وی با اشاره به ظرفیت‌های اقتصادی افغانستان، از جمله موقعیت جغرافیایی ستراتیژیک، منابع طبیعی، ظرفیت‌های زراعتی و صنعتی و تولیدات داخلی، از تاجران و سرمایه‌گذاران خارجی خواسته‌است که با استفاده از فرصت‌های موجود، در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور سرمایه‌گذاری کنند.

برنیاد خبرنامه، شیرزاد ابراهیموف، معاون اتاق تجارت و صنایع اوزبیکستان، با اشاره به روابط اقتصادی رو به رشد میان دو کشور، بر عملی‌سازی توافق‌نامه‌های قبلی و رفع موانع تخنیکی و اداری در برابر گسترش همکاری‌های تجارتی تأکید کرده‌است. سفیر قزاقستان در کابل نیز دربارهٔ اهمیت نمایشگاه‌های تجارتی صحبت کرده و گفته‌است که چنین نمایشگاه‌هایی در معرفی ظرفیت‌ها، محصولات و خدمات کشورهای اشتراک‌کننده و گسترش روابط اقتصادی میان افغانستان و کشورهای منطقه نقش مهمی دارند. منبع می‌افزاید که نشست‌های دوجانبهٔ تجارتی میان تاجران، سرمایه‌گذاران و نماینده‌گان شرکت‌های افغانستان و کشورهای مهمان نیز به سرپرستی آرین زرگی عظیمی، معاون سرمایه‌گذاری اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، برگزار شده است. خبرنامه می‌نویسد که در این نشست‌ها، دو طرف دربارهٔ فرصت‌های تجارتی، سرمایه‌گذاری‌های مشترک و ایجاد مشارکت‌های اقتصادی گفت‌وگو کرده و دیدگاه‌های‌شان را با یکدیگر شریک ساخته‌اند.

نړی‌وال بانک: د افغانستان سوداګریزو فعالیتونو وده کړې ده

د نړیوال بانک د روان کال د آګسټ میاشتې په راپور کې د افغانستان د اقتصادي وضعیت په اړه ویل شوي، چې په دې میاشت کې د انفلاسیون کچه ثابته پاتې شوې، خو د سوداګریزو ګډوډیو او د مرستو د کمښت له امله اقتصادي فعالیتونه ورو شوي دي. د راپور له مخې، د صادراتو او وارداتو د زیاتوالي له کبله د افغانستان سوداګریزو فعالیتونو وده کړې، خو ورسره سوداګریز کسر هم زیات شوی دی. نړیوال بانک وایي، د آګسټ په میاشت کې د ډالر پر وړاندې د افغانۍ ارزښت هم لوړ شوی دی. د دغه بانک د معلوماتو له مخې، د آګسټ په

میاشت کې د افغانستان د وارداتو ارزښت ۱،۱۹ میلیارد ډالرو ته رسېدلی، چې خوراکي توکو د وارداتي توکو لویه برخه جوړوله. نړیوال بانک زیاتوي، له ایران او پاکستان څخه د میلیونونو افغانانو بېرته ستنېدو هم د کار پر بازار او عامه خدمتونو فشار زیات کړی دی.

فاز نخست قطعه چهارم خط آهن هرات–خواف با هزینه بیش از ۵۷ میلیون دالر تکمیل شد

هرات (پژواک، ٦ میزان ۱۴۰۵): براساس خبرنامه نشرشده از سوی ریاست اطلاعات و فرهنگ هرات، کار فاز نخست قطعه چهارم خط آهن هرات–خواف به طول ۴۳ کیلومتر و با هزینه ۵۷ میلیون و ۱۱۱ هزار دالر تکمیل و به بهره‌برداری سپرده شد. در خبرنامه آمده است که این پروژه با حضور معاون وزارت تجارت قزاقستان، والی هرات، مسوولان اداره خط آهن و شماری از تاجران افتتاح شده است.

مسوولان اداره خط آهن می‌گویند که با تکمیل این بخش از خط آهن هرات–خواف، زمینه انتقال سریع‌تر و کم‌هزینه‌تر کالا و گسترش روابط تجاری افغانستان با کشورهای منطقه فراهم می‌شود. مولوی عبدالکریم فاتح، رییس اداره خط آهن کشور، گفته است که این پروژه با همکاری یک شرکت قزاقستانی ساخته شده و این اداره در نظر دارد در آینده نزدیک کارهای ساختمانی خطوط آهن هرات–تورغندی، هرات–مزارشریف و هرات–سپین‌بولدک را نیز آغاز کند.

در همین حال، معاون وزارت تجارت قزاقستان در این برنامه گفته است که توسعه شبکه‌های ریلی و زیرساخت‌های ترانسپورتی در افغانستان برای گسترش ارتباط این کشور با آسیای مرکزی و افزایش روابط تجاری میان افغانستان و قزاقستان اهمیت دارد. آقای نسپوف افزوده است که کشورش به‌گونه دوامدار برای گسترش روابط تجاری و اقتصادی تلاش می‌کند و توسعه زیربناهای ترانسپورتی افغانستان می‌تواند در این زمینه نقش مهمی داشته باشد. از سوی دیگر، شیخ اسلام‌جار، والی هرات، گفته است که توسعه خطوط آهن می‌تواند زمینه‌ساز رشد اقتصادی و گسترش تجارت در کشور شود. به گفته وی، هر کیلومتر بازسازی و توسعه خط آهن می‌تواند گامی در راستای توسعه اقتصادی باشد.

همچنان، معاون کنسولگری ایران در هرات گفته است که پس از ایجاد خط آهن هرات–خواف، سطح تجارت میان ایران و افغانستان افزایش یافته است. به گفته وی، در حال حاضر ماهانه حدود ۱۱۰ هزار تُن کالا از طریق این مسیر وارد افغانستان می‌شود. در همین حال، شماری از تاجران می‌گویند که انتقال کالا از طریق خط آهن در مقایسه با برخی مسیرهای دیگر هزینه کمتری دارد و استفاده بیشتر از این مسیر می‌تواند به کاهش هزینه‌های انتقال و تسهیل تجارت کمک کند. گفتنی است که کار ساخت فاز دوم قطعه چهارم خط آهن هرات–خواف نیز ادامه دارد. این بخش حدود ۴۷ کیلومتر طول دارد و مسیر آن از ده‌سرخ تا شهرک صنعتی هرات امتداد می‌یابد. برای ساخت این فاز حدود ۵۰ میلیون دالر هزینه در نظر گرفته شده است.

سرچینې:

۱- پژواک، ۲۸ ربیع الثانی ۱۴۴۸ ۲- سپوږمی راډیو، ۱۴۴۸ربیع الثانی ۱۳ - ۳- پژواک،۱۵ ربیع الثانی ۱۴۴۸

Policy Lessons for Developing Economies

The experience of successful economies suggests that sustainable prosperity results not from a single reform but from a long-term commitment to sound economic management, strong institutions, and investment in people. Although circumstances differ across countries, several lessons are clear. Macroeconomic stability remains a prerequisite for growth because stable prices, prudent fiscal management, and a sound financial system create the confidence needed for investment and economic activity. Fiscal discipline, financial-sector resilience, and effective public financial management strengthen a country's ability to respond to challenges and support development. At the same time, investments in human capital and technology enhance productivity, competitiveness, and adaptability in a rapidly changing global economy. Underpinning all these priorities are strong institutions that ensure policies are implemented effectively and development gains are sustained. Together, these lessons demonstrate that lasting prosperity is achieved through the consistent strengthening of economic foundations, financial resilience, human capital, innovation, and institutional effectiveness.

Conclusion

Prosperity is not achieved through a single policy or temporary period of growth. Rather, it is built on a foundation of macroeconomic stability, fiscal sustainability, financial-sector resilience, human capital development, technological innovation, and effective institutions. In an increasingly uncertain global environment, countries that strengthen these interconnected pillars are better equipped to withstand shocks, support investment, and sustain economic progress. The path from stability to prosperity therefore requires not only sound policies but also a long-term commitment to building resilient economies capable of creating opportunities and improving living standards for future generations.

Anwar Ullah Hayat

Senior Publications Officer, Da Afghanistan Bank

References;

1. International Monetary Fund. (2024). Fiscal Monitor: Putting a Lid on Public Debt. International Monetary Fund. https://www.imf.org/en/Publications/FM/issues/2024/10/23/fiscal-monitor-october-2024
2. International Monetary Fund. (n.d.). Fiscal Monitor. International Monetary Fund. Retrieved October 17, 2026, from https://www.imf.org/en/Publications/FM
3. International Monetary Fund. (2026). Annual Report 2026: Navigating a Precarious World. International Monetary Fund. https://www.imf.org/annual-report/2026
4. International Monetary Fund. (n.d.). Finance & Development Magazine. International Monetary Fund. Retrieved October 17, 2026, from https://www.imf.org/en/Publications/fandd
5. World Bank. (2022). World Development Report 2022: Finance for an Equitable Recovery. World Bank. https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2022
6. World Bank. (n.d.). Governance. World Bank Group. Retrieved October 17, 2026, from https://www.worldbank.org/ext/en/topic/governance
7. World Bank. (n.d.). Human Capital Project. World Bank Group. Retrieved October 17, 2026, from https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital
8. World Bank. (2026). Human Capital Report 2026: Building Human Capital Where It Matters: Homes, Neighborhoods, and Workplaces.

Strengthening financial resilience therefore requires effective regulation, sound governance, prudent risk management, and continuous supervision. Central banks play a key role through oversight and macroprudential policies that help ensure the stability of financial institutions. At the same time, financial inclusion has become an important development objective, as broader access to financial services enables households and businesses to participate more fully in economic life. A stable, inclusive, and resilient financial system not only facilitates transactions but also supports investment, innovation, and long-term development.

Human Capital and Technology

In today's knowledge-based economy, human capital and technological innovation are among the most important drivers of productivity and long-term growth. While infrastructure and financial resources remain important, prosperity increasingly depends on the skills, health, and adaptability of a country's people. Investments in education, healthcare, and workforce development strengthen human capital and enhance economic performance. At the same time, advances in digital technologies, artificial intelligence, and communications are transforming how economies produce, trade, and deliver services. For developing countries, technology offers opportunities to increase productivity, expand financial inclusion, and accelerate development. However, these benefits depend on skilled workers, supportive institutions, and appropriate regulatory frameworks. Countries that invest in both people and innovation are generally better positioned to diversify their economies, improve competitiveness, and build resilience. Together, human capital and technology serve as powerful drivers of sustainable and inclusive prosperity.

Institutional Effectiveness

Strong institutions are essential for transforming sound policies into lasting development outcomes. They provide the framework through which laws are implemented, markets function, and public resources are managed. By promoting transparency, accountability, and policy consistency, effective institutions help build trust and create an environment conducive to investment and growth. Experience shows that countries with stronger institutions tend to achieve more sustainable development and greater resilience to economic shocks. Effective institutions support entrepreneurship, improve public-service delivery, and strengthen the efficient allocation of resources, while institutional weaknesses can undermine policy effectiveness and investor confidence. Central banks are among the most important economic institutions, contributing to stability through their roles in maintaining price stability, safeguarding financial systems, and promoting confidence in the monetary system. Ultimately, strong institutions serve as the bridge between policy objectives and development outcomes, helping ensure that economic progress is sustained over time.

tunities and challenges for countries at all stages of development. While globalization, technological innovation, and expanding economic integration continue to support growth, they are accompanied by risks such as slower global growth, rising public debt, geopolitical tensions, climate-related disruptions, and financial market volatility. These challenges are particularly significant for developing economies, which often face structural vulnerabilities including limited diversification, dependence on external financing, and exposure to commodity-price fluctuations. As a result, external shocks can quickly affect inflation, exchange rates, public finances, and economic activity. In this environment, macroeconomic stability and economic resilience have become essential policy priorities. Although countries cannot control global developments, they can strengthen their capacity to withstand shocks through prudent policies, effective institutions, and sound financial-sector oversight. By building strong economic foundations, countries are better positioned to maintain development momentum and achieve sustainable prosperity.

Fiscal Sustainability

Fiscal sustainability is a cornerstone of long-term economic stability and development. It reflects a government's ability to manage revenues, expenditures, and debt in a manner that supports current needs without compromising future fiscal capacity. Sound public finances strengthen confidence, support macroeconomic stability, and provide resources for development priorities. When debt and fiscal imbalances become excessive, economies often face higher borrowing costs, reduced policy flexibility, weaker investor confidence, and slower growth. Conversely, prudent fiscal management creates fiscal space that enables governments to respond to shocks while preserving long-term stability. Fiscal sustainability is not merely about limiting spending; it also requires the efficient allocation of resources toward productive investments such as infrastructure, education, and healthcare. Strong public financial management and effective revenue mobilization further enhance fiscal resilience. Because fiscal and monetary stability are closely connected, responsible fiscal policies also support price stability and a more predictable economic environment. Ultimately, countries that combine fiscal discipline with strategic investment are better positioned to strengthen resilience and promote sustainable growth.

Financial-Sector Resilience as a Driver of Growth

A resilient financial sector is essential for sustainable economic development because it channels savings into productive investment. By providing access to credit, payment services, and financial products, financial institutions support entrepreneurship, business expansion, job creation, and economic growth. In an increasingly interconnected world, risks such as banking-sector vulnerabilities, cyber threats, and market disruptions can quickly affect confidence and economic activity.

ing fiscal discipline, strengthening financial-sector resilience, investing in their people, and building institutions capable of supporting economic activity and responding effectively to evolving challenges. These foundations not only enhance economic performance during periods of stability but also enable countries to withstand shocks and recover more quickly from crises.

In today's increasingly interconnected and uncertain global environment, policymakers face a complex set of challenges, including inflationary pressures, financial market volatility, elevated public debt, technological disruption, geopolitical tensions, and climate-related risks. Such challenges have reinforced the importance of prudent macroeconomic management and effective governance in safeguarding economic progress. Fiscal sustainability preserves confidence in public finances and creates space for productive investment, while a stable and well-regulated financial system supports savings, entrepreneurship, and economic transformation. At the same time, investments in education, skills development, health, and technological adaptation enhance productivity and help societies compete in an increasingly knowledge-based global economy. Effective institutions further strengthen these foundations by promoting transparency, accountability, regulatory certainty, and public trust, thereby creating an environment in which long-term development can flourish.

The Link Between Stability and Development

Economic development and macroeconomic stability are closely linked, as continuous growth, rising incomes, and improving living standards depend on a stable and predictable economic environment. While progress is often measured through growth, employment, and poverty reduction, experience shows that these achievements are difficult to sustain without strong economic foundations. Countries that have achieved long-term prosperity have generally done so through prudent fiscal and monetary policies, resilient financial systems, investments in human capital, and effective institutions. Recent challenges, including inflationary pressures, financial volatility, geopolitical tensions, climate-related risks, and rapid technological change, have demonstrated how vulnerable economic gains can be when these foundations are weak. Countries with stable policies and strong institutions are generally better positioned to absorb shocks and maintain development momentum. Although central banks play a vital role in promoting price and financial stability, sustainable development depends on a broader framework encompassing fiscal sustainability, technological advancement, investment in people, and effective governance. Together, these elements create the conditions for inclusive growth, economic resilience, and lasting prosperity.

The Global Economic Environment and the Importance of Resilience

The global economy has become increasingly complex and uncertain, creating both oppor-

The Role of Macroeconomic Stability and Strong Institutions in Promoting Development

Why do some countries steadily advance toward higher incomes and better living standards while others struggle to sustain economic progress despite possessing similar resources, ambitions, and opportunities? For decades, economists and policymakers have sought answers to this question. A growing body of evidence points to a common conclusion that lasting prosperity is not the product of chance, actually, it is built upon foundations of macroeconomic stability, sound institutions, resilient financial systems, and continuous investment in human capital.

Recognizing the importance of these foundations, the International Monetary Fund (IMF) and the World Bank have consistently emphasized their role in promoting sustainable and inclusive development. Drawing on insights from their research, policy advice, and experience across diverse economies, this article examines how macroeconomic stability, fiscal sustainability, financial-sector resilience, institutional effectiveness, and human capital development contribute to long-term prosperity. Understanding the interactions among these pillars is essential for countries seeking to strengthen economic resilience and achieve durable growth in an increasingly complex global environment.

Sustainable economic development is neither the result of a single policy nor the product of abundant natural resources or a temporary period of growth. Instead, it emerges from the interaction of mutually reinforcing economic and institutional factors. Throughout modern economic history, countries that have achieved lasting prosperity have generally done so by maintaining stable prices, preserv-

نمونه های بانکنوت های مندرس

بانکنوت‌های که دارای خصوصیات ذیل باشند، در جمع بانکنوت‌های مندرس محسوب و قابل تعویض می‌باشند:

۱– بانکنوت‌های که شکل ظاهری آنها تا حد زیاد از اثر استفاده تغییر کرده باشد.

۲– بانکنوت‌های که یک حصه شان قطع شده باشد.

۳– بانکنوت های که در روی آنها نوشته زیاد شده باشد و از اثر آن شکل ظاهری بانکنوت تغییر کرده باشد.

۴– بانکنوت‌های که علایم امنیتی آنها تا حد زیاد از بین رفته باشد اما اصلیت آنها قابل شناسایی باشد.

۵– بانکنوت‌های که از اثر استفاده زیاد فرسوده/شُل شده و قابل شمارش در ماشین‌های شمارش نوت نباشد.

۶– بانکنوت‌های که پارگی‌های زیاد داشته و چندین قسمت آن اسکاشتیپ شده باشد.

هموطنان عزیز می‌توانند این نوع بانکنوت‌ها را در مرکز و ولایات کشور در نمایندگی های د افغانستان بانک و تمامی بانک‌های تجارتی تسلیم نموده و در عوض بانکنوت های سالم دریافت نمایند.
در صورت برخورد به مشکلی، شما می توانید شکایت خویش را از طریق ایمیل آدرس های info@dab.gov.af و customer.protection@dab.gov.af ، شماره های تلیفون ۰۲۰۲۵۱۱۷۲۶ و ۰۲۰۲۱۰۴۱۴۶
و یا شماره وتس اپ ۹۳۷۹۸۷۰۳۷۵۵+ با بخش حقوق مشتریان مالی د افغانستان بانک ثبت نمایید. ما به شکایت شما در اسرع وقت رسیدگی می نماییم.

بانک The Bank
September 2026
شماره ۲۳۱ - ربیع الثانی - میزان ۱۴۰۵

افغاني بانکنوټونه زمونږ او ستاسې ملي شتمنۍ او دورځينۍ راکړې ورکړې وسيله ده.

راځئ چې د بانکنوټونو په سمې ساتنې سره يې له ژر زړېدو څخه مخنيوی او د بانکنوټونو د چاپ په لګښتونو کې سپما وکړو.

